

Utorak, 23. avgust 2005.
Svedok Vojislav Šešelj
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.06 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete da nastavite sa vašim ispitivanjem.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Šešelj.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U petak smo stali ...

SUDIJA ROBINSON: Ne dobijamo prevod na engleski.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zato ga ja dobijam na ovom srpskom kanalu.

SUDIJA ROBINSON: U redu, možete sada da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U petak smo stali kod vaše posete Kosovu početkom 1999. godine kada ste vi i ostali potpredsednici Vlade govorili, nastupali u više gradova u pokrajini u to vreme i ja sam vam citirao, između ostalog, nekoliko rečenica iz onoga šta je vaš kolega, profesor Ratko Marković, govorio, što je sadržano, citirao sam vam iz ovog tabulatora 2 koji sadrži specijalno izdanje koje je pokrivalo tadašnju vašu posetu Kosovu i Metohiji. Naime, poenta ovoga što želim da vas pitam je sledeći citat, "Kosovo i Metohija", to

je na stranici 606, dotle smo stali prošli put, vaš kolega, profesor Ratko Marković, kaže: "Kosovo i Metohija je etnički heterogeni prostor i tako mora da ostane. Svako ko proba da etnički očisti ovaj prostor, neće uspeti" i dodao da je "ovaj prostor istorija napravila etnički raznolikim i da se ta etnička struktura ne može menjati, Albanci su ti koji treba da dokažu da hoće suživot sa drugim nacionalnim zajednicama". I tako dalje. Recite mi kada ste se vi u vašem političkom radu i, uopšte, u vašem javnom radu sreli sa ovom idejom etnički čistog Kosova?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ta ideja je poprilično stara. Ona datira još iz vremena Titovog komunističkog režima. Komunistički režim je posle Drugog svetskog rata zabranio povratak svih, u toku rata, prognanih Srba na Kosovo i Metohiju, a takvih je bilo više od 100.000. Tada su talijanski okupatori i kvislinške snage, takozvani "balisti", sačinjeni od Albanaca fašista proterivali Srbe i otimali im imovinu, da bi ubrzano menjali etničku strukturu Kosova i Metohije za eventualne pregovore nakon Drugog svetskog rata, pogotovo ako ne pobeđe njihovi fašistički saveznici, imali su u vidu i tu varijantu. Pre Drugog svetskog rata, otprilike je etnička struktura Kosova i Metohije bila ujednačena. Otprilike je bilo pola Srba i ostalih nacionalnosti, Muslimana, Goranaca, Turaka i Roma, a pola Albanaca. Nakon Drugog svetskog rata poremećena je ta nacionalna struktura. Komunisti tome doprinose na taj način što zabranjuju zakonom povratak prognanih Srba. I njima imovina nikad nije vraćena. Posle toga komunisti izmišljaju posebnu autonomnu teritoriju pod nazivom "Autonomna oblast Kosovo i Metohija". To je bio niži stepen autonomije od Vojvodine sve do Ustava iz 1963. godine. Po Ustavu iz 1963. godine autonomni staus Vojvodine i Kosova i Metohije je izjednačen i to postaju, obe su pokrajine, po Ustavu iz 1963. godine. Tadašnji Titov režim albanskim komunistima na Kosovu i Metohiji daje apsolutnu vlast i oni počinju sistematski da vrše pritiske na srpski narod i ostale nacionalnosti da se iseljavaju sa Kosova i Metohije, a veliki broj albanskih emigranata dolazi iz Albanije (Albania), mnogi bežeći od staljinističkog režima Envera Hodže (Enver Hoxha) koji je, svakako, bio mnogo teži i nepodnošljiviji od Titovog režima...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, sledeće pitanje molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa tim ciljem “etnički čisto Kosovo”, pisali su razni javni radnici i osamdesetih godina. Da li se sećate da je tada u SFRJ bio jedan veoma ugledan, u to vreme, teorijski časopis koji se zvao “Socijalizam”?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je i tu bilo i uopšte u široj javnosti opštepoznat cilj albanskih separatista da se napravi etnički čisto Kosovo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Do 1981. godine o tome u javnosti nije smelo da se govori. I pogotovo nije smelo da se piše. ni u časopisima, ni u knjigama, ni u novinama. Režim je vrlo okrutno postupao prema svakome ko bi to pitanje pokušao da pokrene u javnosti. Poznat je slučaj Dobrice Ćosića koji je kao član Centralnog komiteta Saveza komunista Srbije to pitanje pokrenuo 1968. godine, on je odmah smenjen sa svih političkih funkcija i potisnut u stranu i narednih godina bio intenzivno praćen i šikaniran od strane policije. Ćosićev primer trebao je svim drugima da pokaže šta će im se desiti ukoliko uopšte pokrenu pitanje lošeg položaja srpskog naroda pod vlašću albanskih komunista na Kosovu i Metohiji. Imamo i drugi jedan slučaj. U vreme rasprave o ustavnim amandmanima iz 1971. godine kada je Titov komunistički režim pokazao svoju nameru da Kosovu i Metohiji dodeli državne atribute, neki beogradski ugledni intelektualci, predvođeni profesorom Pravnog fakulteta Mihailom Đurićem, tadašnjim asistentom, sadašnjim profesorom Kostom Čavoškim i mnogim drugim, suprotstavili su se u javnoj diskusiji o predlogu ustavnih amandmana. Profesor Đurić je osuđen na osam meseci zatvora, ovi ostali su izbačeni sa Pravnog fakulteta i sve do vašeg dolaska na vlast, oni nisu mogli da se vrate na Pravni fakultet.

prevodioci: Molimo da govorite malo sporije zbog prevoda.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Dobro. Dakle režim je proganjao

svakog onog ko javno progovori o problemima koji su realno prisutni na Kosovu i Metohiji, sve do 1981. godine kada dolazi do poznatih albanskih separatističkih demonstracija u Prištini (Prishtine) i drugim gradovima. Tek od 1981. godine u tadašnjoj jugoslovenskoj javnosti počinje otvorenije da se govori o tom pitanju, o tom problemu. I onda počinju postepeno da izlaze na videlo mnoge činjenice, mnoga tragična životna iskustva progonjenih Srba, čak i progonjenih Albanaca. Među njima, profesor, tadašnji, beogradskog univerziteta, Haljit Trnavci (Halit Trnavci), na primer, morao je da beži sa Kosova i Metohije zato što se suprotstavljao albanskom separatizmu, zato što je smatrao da je budućnost kosovsko-metohijskih Albanaca u mirnom životu zajedno sa Srbima i ostalim nacionalnostima i da je njima na Kosovu i Metohiji život neuporedivo teži nego u Enver Hodžinoj Albaniji.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj.

prevodioci: Mikrofon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo ga, sad radi ponovo. Vi ste sada pomenuli 1981. godinu. Ovde je svedočio vaš kolega, profesor ustavnog prava iz Slovenije, Ivan Kristan. On je 1981. godine, ja imam pred sobom časopis "Socijalizam" koji sam vam maločas pomenuo, broj 10, od 1981. godine, on je, dakle, 1981. godine, kada ste vrlo tačno rekli da je počelo na jugoslovenskom planu da se govori o toj javno izraženoj nameri "etnički čisto Kosovo", napisao, između ostalog, ja ću vam citirati u svom autorskom članku u časopisu "Socijalizam" ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja mislim da ukoliko se budu citirali dokumenti, da bi dokumenti trebali da se dostave i Tužilaštvu.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodin Milošević to vrlo dobro zna. Imate li kopije, gospodine Miloševiću

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako ste zainteresovani imam neko-

liko kopija, to je časopis "Socijalizam" od 1981. godine, broj 10 i to je samo izvađen ovde članak vašeg svedoka Ivana Kristana, koji je o ovome pisao 1981. godine. Izvolite. Citiraću vam, gospodine Šešelji, da bismo ustanovili ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate da sačekate dok mi ne dobijemo kopije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je na srpskom jeziku pa nećete moći da ga, da ga pročitate. Ali ovaj citat možemo da stavimo na grafoskop. Gospodine Šešelji, molim vas nađite stranu 1733.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte poslednji pasus.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Albanska nacionalistička zamisao o etnički čistoj 'Republici Kosovo' (Republika e Kosoves) i ujedinjenju svih Albanaca u jednu republiku negira jednu od osnovnih tekovina Narodnooslobodilačke borbe ...

prevodioci: Molimo da čitate sporije ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... to jest bratsvo i jedinstvo naroda i narodnosti Jugoslavije."

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, prevodioci vas mole da čitate sporije.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Usporio sam malo, gospodine Robinson (Robinson). "Parola o etnički čistom Kosovu nudi, umesto stvarne ravnopravnosti i zajedništva naroda i narodnosti, njihovo neprestano prebrojavanje i šovinizam".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelji, da li je bilo jasno već početkom osamdesetih godina da se sasvim javno raspravljalo o tom javno saopštenom cilju o etnički čistom Kosovu

koji su imali albanski separatisti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I te 1981. godine između hrvatskih, slovenačkih, srpskih, muslimanskih, makedonskih i svih drugih političara nije bilo nikave razlike u oceni trenutnog stanja na Kosovu i Metohiji. Svi su bili, bar na rečima, protiv albanskog separatizma, protiv etničkog čišćenja Kosova i Metohije, protiv uskraćivanja elementarnih građanskih prava i sloboda. Te 1981. godine izgledalo je da će sve tadašnje jugoslovenske federalne jedinice da pomognu eliminisanju albanskog separatizma u njegovom najekstremnijem vidu, koji je već počeo da se oličava kroz ulično nasilje. Postojala je još jedna vrlo interesantna stvar. Svi albanski separatisti 1981. godine nastupaju kao marksističko-lenjinistički revolucionari Enver Hodžine provinijencije. Dakle kao oni najgori, najmračniji staljinisti, što je i u okviru komunističkog režima bilo već nepodnošljivo, jer je taj komunistički režim već počeo da slabi po pitanju nekih elementarnih građanskih sloboda i prava koja su počele da se obnavljaju. Dakle, oni su tada predstavljali najnazadniju političku kategoriju na prostoru tadašnje Jugoslavije. I bio je postignut konsenzus da nema povratka na staro, da nema povratka na staljinizam, bar verbalno su se zalagali za demokratizaciju, za liberalizaciju i tako dalje. Ja lično mislim da to nije bilo moguće bez višepartijskog sistema, ali tada je javnost zasipana takvim političkim stavovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte, gospodine Šešelji, i sledeću stranu, sami početak, imate dva pasusa na koja vam srkećem pažnju i mislim da ćete lako uočiti da Ivan Kristan u tom članku daje i neke brojčane pokazatelje etničkog čišćenja.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kristan tu kaže: "Ako Albanci na Kosovu nisu ravnopravni zato što nemaju republiku, treba postaviti pitanje, a kako bi posle u takvoj albanskoj republici bilo s drugim narodima i narodnostima?" Kad kaže "narodnosti", misli na nacionalne manjine, to je komunistički izraz za nacionalne manjine. "Logika te parole je da i drugi narodi i narodnosti moraju dobiti svoju republiku, jer bi inače bili neravnopravni sa Albancima. Pošto bi isti kriterijum morao važiti i za Vojvodinu, a ne samo za Kosovo, imali bismo, samo u Srbiji, nekoliko novih republika". Pa on onda kaže, "svako takvo

nacionalističko prebrojavanje i pregrupisavanje naročito je sud-bonosno za nacionalno mešovite teritorije kakve su obe ove pokrajine. Protiv drugih naroda i narodnosti vrše se brojni pritisci i šovinistički ispadi koji idu čak dotle da se pripadnici pojedinih naroda i narodnosti počinju iseljavati zbog osećanja ugroženosti. To se već duže vreme događa na Kosovu odakle se iselio priličan broj Srba i Crnogoraca, tako da prema popisu 1981. godine, u poređenju sa 1971. godinom, pripadnika ovih dvaju naroda ima manje i to ne samo relativno u strukturi stanovništva na Kosovu", pa u zagradi daje te konkretne podatke, "1971. godine Srba je bilo 18,3 posto, Crnogoraca 2,5 posto, a 1981. godine samo 13,2 posto i 1,7 posto, već ih je i manje i u apsolutnom broju i to Srba za 8,1 posto i Crnogoraca za 4,8 posto, dok je, naprotiv, broj Albanaca za isto vreme porastao za 34 posto". On, dakle, tada se ponaša kao jedan realan i dobro informisan naučnik i iznosi istinite činjenice. Međutim, kada je došlo do buđenja slovenačkog separatizma, ovaj isti Kristan za 180 stepeni menja svoje naučne i političke stavove i počinje da podržava i albanski separatizam i potpuno se okreće protiv onoga šta je nekada govorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da se zadržimo samo na ovom fenomenu etničko čišćenje, etnički čisto. Da li je bilo ko tada u Srbiji i Jugoslaviji postojao ko nije osudio jedan tako retrogradni pristup rešavanju društvenih problema, kao što je etničko čišćenje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Ja sam to već rekao i hrvatski političari i slovenački i muslimanski iz Bosne i makedonski i svi ostali jednodušno su osudili politiku etničkog čišćenja koja je provođena na Kosovu i Metohiji protiv Srba i ostalih nacionalnosti koje su bile na udaru albanskih separatista.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi, jeste li razmišljali o tome kako to da je 10 godina kasnije, upravo Srbima koji su se suočili sa tim zlom, koji su se borili protiv tog zla, u čijem je javnom mnjenju etničko čišćenje smatrano jednim prljavim i zločinačkim ponašanjem, kako to da je došlo do toga da se Srbima stavlja primedba i Srbi optužuju za nekakva etnička čišćenja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa zato što je naknadno došlo do

mešanja zapadnih sila i Vatikana (Vatican) u unutrašnje jugoslovenske odnose u cilju ratbijanja Jugoslavije, a tada su proradili zapadnjački servisi za vođenje specijalnog propagandnog psihološkog rata i tada su birane najpogodnije floskule kojima bi se ocrnili Srbi, u celini, kao narod i srpski političari, jer se na zapadu smatralo da je Srbima najiskrenije stalo do Jugoslavije i da su Srbi jedini spremni da se energično bore za opstanak Jugoslavije. Da je sve druge moguće instruisati u sprovođenju zapadne politike razbijanja Jugoslavije. Dakle, sve ono što je negativno bilo u prošlosti kao pojava u raznim delovima Jugoslavije, nakanadno se pripisuje Srbima kao njihova namera, kao njihov cilj, kao njihova volja, kao njihova želja, kao njihov plan i tako dalje.

SUDIJA ROBINSON: Znači vi kažete da je postojao namerni pokušaj zapada da demonizuje i ocrni Srbe?

SVEDOK ŠEŠELJ: Taj plan je postojao prvo u Vatikanu i Nemačkoj (Germany), a onda su se priključile i sve ostale zapadne sile. Negde do 1991. godine Amerika (United States of America) se kolebala da li da ide u rasturanje Jugoslavije ili ne. Izgledalo je, u jednom trenutku, da Amerika ima za cilj očuvanje Jugoslavije, naravno uz slamanje komunističkog sistema u njoj. Međutim, pošto su Nemačka i Vatikan imale primarnu ulogu u svim političkim procesima na Balkanu u to vreme, pošto su one imale spremne servise za sprovođenje svojih namera, Amerika je jednostavno naknadno počela da sledi takvu politiku i čak uspela ubrzo da prednjači u vođenju takve politike.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo jedno opšte pitanje, gospodine Šešelji. Kada se vidi cela ta decenija od 1990. godine do 2000. godine, da li je uopšte na području Republike Srbije i u jednom času i dok su trajali ratovi u Hrvatskoj i Bosni, dok je trajala cela ta kriza, da li je ikada igde došlo do pojave ideje, a pogotovo da li je došlo do realizacije bilo kakve ideje o etničkom čišćenju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Ideja da ...

TUŽILAC NAJS: Pre nego što svedok odgovori ... Ukoliko Pretresno veće ima interesa da sluša ovakav jedan generalizovani oblik ...

SUDIJA ROBINSON: Upravo sam i ja želeo da skrenem pažnju gospodina Miloševića na to. Ja sam dopustio izlaganje ovog iskaza zato jer znam da je to deo teza Odbrane, međutim, prema mom sudu, do sada smo toga imali dovoljno i sada biste svedoka trebali da usmerite da govori o dokazima koji su direktnije povezani sa optužnicom.

TUŽILAC NAJS: Hvala. Zahvalan sam na ovoj odluci Suda. Ja sam želeo da kažem dve stvari. Prvo, ovde već imamo nešto što se graniči sa ekspertizom, a da nismo dobili izveštaj eksperta unapred ili alternativno, ovo sadrži generalizovane opservacije, te su opservacije bez ikave vrednosti osim ukoliko mi ne znamo izvor činjenica za njih.

SUDIJA ROBINSON: Tako je, gospodine Miloševiću. Kao što sam rekao, navedite svedoka da govori o dokazima koji su direktnije vezani za optužnicu. Imali smo do sada dovoljno opštih informacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, vi ste ... Pogledajte prvo tabulator broj 1 u ovim dokaznim predmetima. Recite šta on sadrži?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Taj tabulator sadrži konferenciju, odnosno emisiju koju smo doktor Ratko Marković, doktor Milovan Bojić i ja, tu je bio i Zoran Anđelković predsednik Privremenog izvršnog veća Kosova i Metohije, imali na Televiziji Priština 15. januara, istog dana kada je održana sednica Vlade u Prištini. Mi smo posle sednice Vlade, ostajući na Kosovu i Metohiji, pošto su se svi ostali članovi Vlade vratili za Beograd, dugo se zadržali u sedištu policije, a onda smo šetali prištinskim ulicama, takođe neko duže vreme, oko sat, sat i po i na kraju otišli u Televiziju Priština i imali jednu emisiju uz direktno uključivanje gledalaca i odgovarali smo čak i na pitanja gledalaca. Ovde u tabulatoru ima jedna greška. Mislim da te greške nema u engleskom prevodu, da je engleski prevod kompletan, koliko sam ja to uspeo da shvatim, međutim u originalu je svaka druga

stranica ispuštena. Ja ne znam da li je ta greška samo kod mene ili je i kod vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kod mene zato što je verovatno se računalo da se s druge strane štampa, tako da je ovaj srpski tekst prilično neupotrebljiv, ali recite šta je poenta bila vašeg tada javnog istupanja, vas i ostalih učesnika. Vi ste politički delovali kao potpredsednik Vlade zajedno sa drugim članovima Vlade. Šta je bila glavna poruka i poenta vašeg političkog nastupa u to vreme, dakle ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Naš nastup je bio jedinstven, dakle bez ikakvih idejnih i političkih odstupanja, iako smo bili različitih ideoloških orijentacija. Mi prvo želimo smirenje opšte situacije na Kosovu i Metohiji. Mi želimo dijalog između srpskih i albanskih političkih predstavnika i predstavnika ostalih političkih zajednica na Kosovu i Metohiji. Mi želimo da se dokrajče svi oblici terorističkih dejstava. Ubeđujemo Albance da terorizam nije u njihovom interesu, da mešanje zapadnih sila nije u njihovom interesu. Mi im govorimo, dakle, da ih zapadne sile pokušavaju iskoristiti za svoje ciljeve, a na kraju će oni ostati veoma oštećeni u svojim nacionalnim interesima, baš kao i Srbi. Dakle, u svakom slučaju, naša misija je misija smirivanja, misija ubeđivanja. Mi tu obećavamo i kao predstavnici Vlade da ćemo i više investirati na Kosovu i Metohiji, mi tu obećavamo ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Šešelj. Hvala, u redu, sada znamo o čemu se radi u tabulatoru 1. Gospodine Miloševiću, pređite sada na sledeći tabulator.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, gospodine Šešelj, da li su članovi Vlade Srbije održali konferenciju za štampu na kraju posete, 17. januara?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Održali smo konferenciju za štampu u prištinskom medija centru. Tu smo izneli svoje viđenje ukupne situacije, svoja iskustva nakon posete Kosovu i Metohiji, objasnili smo i domaćim i stranim novinarima šta je bio cilj te naše posete, izrazili

smo stav da ćemo opet doći, da ćemo sednice Vlade držati u raznim kosovsko-metohijskim gradovima, ali na toj konferenciji za štampu bilo je govora i o tada svežoj akciji u Račku (Recak). Mi smo objasnili šta se desilo u Račku, već smo imali informacije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li se u tabulatoru 31 nalazi transkript konferencije za štampu koji je objavljen u listu "Velika Srbija" pod naslovom "CIA (Central Intelligence Agency) dejstvuje preko Vilijama Vokera (William Walker)"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, to je kompletan transkript.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ta je konferencija održana 17. januara.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dva dana posle događaja u Račku. Šta ste vi tada konstatovali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mi smo konstatovali da je naša policija krenula u akciju razbijanja jedne terorističke bande koja je prethodno ubila jednog ili dva policajca, ne mogu se sada precizno setiti. Naša policija je prethodno obavestila Verifikacionu misiju OEBS-a (OSCE Kosovo Verification Mission) da kreće u tu akciju. Verifikatori OEBS-a (Organization for Security and Cooperation in Europe) su bili prisutni dok je izvođena akcija. Oni, naravno, nisu bili tamo baš na licu mesta gde se moglo poginuti, jer su uvek vodili računa da sebe zaštite, ali, u svakom slučaju, bili su na dovoljnoj udaljenosti da vide da se vodi žestoka borba, da se puca sa obe strane. Naša policija je, uz male gubitke sa svoje strane, uspela da savlada albansku terorističku bandu i albanski teroristi su imali veće gubitke. Brojka je posle menjana, bilo je 40, 50 pojavljivalo se 80 i tako dalje. U svakom slučaju, to je bio ubedljiv poraz albanskih terorista. Poginuli su samo teroristi. Ni jedan civil nije poginuo. Naravno, bilo je terorista koji su se borili u civilnim odelima. Kada je ta borba završena, negde preveče, naša policija je sakupila oružje ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne vidim kako će da vam

pomogne svedočenje gospodina Šešelja o Račku? Vi ste doveli tu druge svedoke koji su direktnije svedočili o događajima u Račku, a pružanje jednostavnih opštih informacija neće da pomognu u vašem predmetu. Mislim da njegovo mišljenje o Račku nije baš od neke koristi.

SUDIJA BONOMI: Ja bih hteo da vam postavim jedno konkretno pitanje u vezi sa Račkom, veoma konkretno pitanje. Vi ste rekli da ste do trenutka održavanja konferencije za štampu imali određene informacije. Recite nam u koje doba dana je održana ta konferencija za štampu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa moglo je biti oko podne, ne znam tačno. Ne mogu se sada tačno setiti, podne, 13.00, otprilike u to vreme. Negde u pola dana, sad ne znam tačan sat. To je 17., a akcija u Račku je bila 15.

SUDIJA BONOMI: Moje konkretno pitanje glasi: koji je bio izvor vaših informacija?

SVEDOK ŠEŠELJ: Policija. General Vlastimir Đorđević, general Sreten Lukić. Ja sam već na prethodnom svedočenju ...

SUDIJA BONOMI: Da li ste vi razgovarali sa svakim od njih pre 17. januara i to u vezi sa Račkom?

SVEDOK ŠEŠELJ: Mogu vam dati detalje koji će biti veoma ubedljivo svedočanstvo o tome. Ja sam već rekao da smo 16. januara, dakle dan nakon akcije u Račku, general Vlastimir Đorđević, Vojislav Živković, Sonja Šćepanović i ja policijskim helikopterom putovali iz Prištine u Prizren (Prizren). Po ponovom dolasku u Prištinu, general Vlastimir Đorđević mi je pričao kako je čak sutradan helikopterom po povratku iz Prizrena za Prištinu, nadletao Račak, da je video tamo mnogo stranih novinara, verifikatora OEBS-a i tako dalje. Dakle i to je jedan detalj. Ja sam vam već rekao u toku ručka u sedište policije u Prištini da smo imali prve informacije o borbi sa teroristima u Račku.

Ali pitanje gospodina Miloševića je vezano za moji izjavu na konferenciji za štampu, to ćete videti na stranici 50 u originalu. Ja ne znam gde je to u engleskom prevodu, ali verovatno negde pri kraju engleskog prevoda. Ja tamo govorim o akciji u Račku kao o nečemu što se u američkoj vojnoj terminologiji naziva "triger ivent" (trigger event, događaj okidač), događaj okidač, događaj inicijalna kapisla, vi to bolje, verovatno, razumete od mene pošto moje znanje engleskog nije toliko dobro. I ja ovde kažem: "Vi znate da je CIA organizovala masakr na pijaci Markale u Sarajevu, zločin u ulici Vase Miskina, na Partizanskom groblju kod Stare pijace i tako dalje ...

SUDIJA BONOMI: Molim vas imajte na umu pitanje koje sam vam postavio. Vi kažete da se to nalazi negde pri kraju konferencije za štampu i kažete da ste koristili reč na engleskom "triger" (trigger, okidač). Možete li da mi kažete gde se to nalazi?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne, ja nisam koristio tu reč na konferenciji za štampu, ja vam govorim o pojavi, ja vam objašnjavam da vam bude jasnije, ja vam objašnjavam podvalu sa pijacom Markale u Sarajevu, jer je već Verifikaciona misija ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelji, ja želim da se pozabavimo jednim konkretnim pitanjem. Bio bih vam zahvalan ukoliko biste se koncentrisali na to. Pitao sam vas koji je vaš izvor informacija, vi ste mi odgovorili na to pitanje i sada možemo da idemo dalje.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, u vezi s vašom primedbom zašto pitam Šešelja o Račku, treba da imate u vidu da je on, budući potpredednik Vlade, dobio sve informacije koje su bile aktuelne na terenu. Ono šta je znao on, znala je Vlada, a ono šta je znao on, šta je znala Vlada Srbije, moralo je biti ...

TUŽILAC NAJS: Ko sada svedoči?

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Postavite pitanje.

ja, pa ćemo onda da čujemo svedočenje o Račku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste imali sve informacije o Račku. Da li je, s obzirom na praksu, s obzirom na vašu poziciju, s obzirom na ponašanje u Vladi, s obzirom, dakle, na ukupnu situaciju uopšte moglo da se dogodi da vi ne dobijete tačne informacije o tome nego da dobijete neke pogrešne informacije.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja mislim da je to apsolutno nemoguće. Ja sam toliko informisan čovek da je nemoguće ...

SUDIJA BONOMI: Ovo je besmisleno pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da ne odgovarate na ovo pitanje. Da li je moglo da se desi da ste dobili pogrešnu informaciju? Gospodine Miloševiću, to stvarno nije korisno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodin Šešelj, ovaj događaj u Račku je iskorišćen da se pokuša da se našoj državi pripíše zločin koji nije učinjen.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Još dok smo se mi nalazili na Kosovu i Metohiji, dakle ...

SUDIJA BONOMI: To je još jedno sugestivno pitanje. Ponovo postavljate besmisleno sugestivno pitanje, gospodine Miloševiću.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li je ova praksa i ovaj događaj u Račku bio usamljen primer jednog specifičnog, da ga sad ne kvalifikujem, tumačenja događaja na teritoriji nekadašnje Jugoslavije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Još dok smo se nas trojica potpredednika Vlade nalazili na Kosovu i Metohiji, Verifikaciona misija i Vilijam Voker su se oglasili i počeli da govore o masakru. Mi smo imali informacije da je bila borba, Verifikaciona misija je bila upućena u tu borbu. Uprkos činjenicama, oni odmah počinju da optužuju

Srbe za masakr. To je povod da ja na konferenciji za štampu govorim da to nije prvi put da nam se dešava, da su se slične stvari dešavale na pijaci Markale u Sarajevu, u ulici Vase Miskina i tako dalje, da su nam montirani događaji koji će poslužiti za osudu srpske strane u svim tim ratnim ili incidentnim situacijama. Onda govorim da je slično bilo ponašanje američkih agenata i štićenika u Iraku (Iraq), da je to baš u to vreme negde raskrinkano u Ujedinjenim nacijama (United Nations) i tako dalje. Govorim o Vokerovom ponašanju na Kosovu i Metohiji inače, a vi znate kakva je uloga tog Vokera bila u Latinskoj Americi i u kakvim je sve on prljavim aktivnostima učestvo-
vao.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Što se tiče optuženog i svedoka, odnosno što se tiče njihovih interesa da iznose ovakve uopštene tvrdnje, ukoliko Pretresno veće ne želi da ih zaustavi, to je izbor Pretresnog veća, ali to nam stvarno neće od pomoći, dakle uopšteni pogledi ovog čoveka i o CIA (Central Intelligence Agency).

SUDIJA ROBINSON: Idemo dalje, gospodine Miloševiću. Dosta smo čuli ovih uopštenih informacija.

SVEDOK ŠEŠELJ: Evo da vam dam jednu vrlo konkretnu informaciju, gospodine Robinson, ako želite. A tiče se ovoga.

SUDIJA ROBINSON: Te informacije ćete da pružite bilo odgovarajući na pitanja gospodina Miloševića ili članova Pretresnog veća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, pomenuli ste izraz "montiranje događaja" kad ste iznosili primere. Kao potpredsednik Vlade Srbije, da li ste imali bilo kakva saznanja o nekakvom prevoženju leševa sa Kosova u ostale delove Srbije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikakvog prevoženja leševa nije bilo, a da je u njih bila uključena Vlada ili bilo koji državni organ. To vam garantujem. Leševe je prenosio onaj ko je želeo, u pogodnom

momentu, da ih nađe gde ih je zakopao, da bi to iskoristio u političke ciljeve. Kao potpredsednik Vlade Srbije došao sam u posed dokumenta od 12. avgusta 1998. godine. Republikanski odbor u američkom Kongresu (US Congress, US House of Representatives) uputio je Kongresu izveštaj u kome se govori da je na Kosovu i Metohiji potreban taj "triger event", nešto poput onoga što su Muslimani uradili u Sarajevu, da bi se medijum svetske javnosti okrenuo protiv Srba. To se govori u kongresnom izveštaju Republikanske partije (Republican Party) od 12. avgusta ...

TUŽILAC NAJS: Žao mi je što moram da intervenišem više nego što želim, ali, pre svega, pitanje je bilo dosta sugestivno, postavilo se pitanje o montiranim događajima, zatim o nečem drugom, ali da ostavimo to po strani. Ako će svedok da iznosi ovde tvrdne da je prevoz leševa obavio neko drugi, a ne oni koji su delovali u ime optuženog, mi bismo bili veoma zainteresovani za takve dokaze. Ali čini i se da nam neće pomoći ovaj takozvani "triger event", to jest ovaj dokument od 12. avgusta 1998. godine. Mi bismo voleli da čujemo ko su te osobe koje su eventualno izvršile transport tih tela. To nas veoma zanima.

SUDIJA ROBINSON: To je nešto što vi možete da postavite tokom unakrsnog ispitivanja. Gospodin Šešelj, koji je izvor ovih vaših tvrdnji da su neke druge osobe, neki drugi organi odgovorni za prevoz tih leševa i da su oni imali na umu neke konkretne ciljeve za to? Dakle recite nam koji su dokazi, koja je dokazna osnova za to? Ovo je veoma važan deo Predmeta. Ako imate dokaze o tome, molim da ih iznesete.

SVEDOK ŠEŠELJ: Imam dokaze o tome. Kao potpredsednik Vlade Srbije došao sam do saznanja da je CIA formirala posebnu operativnu grupu čiji je cilj obaranje Slobodana Miloševića sa vlasti i njegove partije. Na čelu te grupe bio je Džon Dojč (John Deutsche). Sedište grupe je bilo u Beču (Vienna). Kao potpredsednik Vlade Srbije došao sam do saznanja da tamo odlaze lideri opozicionih, prozapadnih političkih partija po instrukcije i kao potpredsednik

Vlade Srbije dobio sam saznanja od naših obaveštajnih službi da je CIA vrbovala šefa Službe državne bezbednosti Jovicu Stanišića i načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije Momčila Perišića i da su oni uključeni u operaciju obaranja Miloševića.

SUDIJA ROBINSON: Još uvek nam niste izneli informacije o prevozu leševa. Da li ćete doći do toga, jer ja sam vam u vezi s tim postavio pitanje?

SVEDOK ŠEŠELJ: Doći ću sigurno, gospodine Robinson. Sve šta znam ja ću vam reći vrlo rado. Ja vas molim, ako sam previše preopširan u izlaganju, da me opravdate pošto mi je to, možda, jedna profesionalna mana. Ali ću vam reći sve činjenice.

SUDIJA ROBINSON: Zaustavite se za trenutak. Da, govorite preširoko. Recite nam samo koje informacije imate o tome da su tela prevezla neke druge osobe, koje druge osobe i recite nam zbog čega su to učinile. Ostavite uvod po strani. Ne treba da slušamo uvod u sve to. Iznesite nam samo dokaze, ukoliko postoje. Pustite gospodina Šešelja da odgovori na pitanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Moj odgovor može biti korektan samo ako je potpun i ja vas molim za strpljenje jedan minut. Ja ću vam dati potpun odgovor na to, a mislim da je pitanje veoma važno.

SUDIJA ROBINSON: Mi imamo opšte informacije, imamo kontekst i, kako vi kažete, radilo se o zaveri od strane Sjedinjenih Američkih Država kako bi se gospodin Milošević svrgao s vlasti. Takođe ste spomenuli određene osobe iz Jugoslavije koje je CIA vrbovala. Dakle, imamo te informacije. Sada nam dajte informacije da su neke druge osobe izvršile prevoz tih leševa.

SVEDOK ŠEŠELJ: 5. oktobra, u vreme prozapadnog mafijaškog puča, nekoliko policijskih generala se eksponira na strani pučista. Oni nakon toga imaju visoke funkcije u novom prozapadnom režimu. Niko ih ne poziva na odgovornost, a ako je bilo prevoza leševa, onda

su oni morali biti neposredno odgovorni.

SUDIJA ROBINSON: Dakle to je vaše vlastito tumačenje i vaša vlastita procena tih događaja, međutim vi ne posedujete dokaze, jer to nisu dokazi. Radi se samo o vašem mišljenju.

SVEDOK ŠEŠELJ: Drugo, dokaz je to da niko u Srbiji nije procesuiran zbog prevoza leševa.

SUDIJA ROBINSON: Ako vi okarakterišete svoje mišljenje kao dokaz, to neće da učini da to zaista i postane dokaz. Ipak, čujmo.

SVEDOK ŠEŠELJ: Leš Dibrana Danija (Dibran Dani) koji je shranjen od strane naših vlasti 5. juna 1999. godine uz svu dokumentaciju, kako je došlo do pogibije, fotografisan je, uzeti su svi podaci, uzeti su svi uzorci, dakle postupalo se strogo u skladu sa zakonom. Leš je sahranjen kod Izbice (Izbice) na Kosovu i Metohiji, a kasnije pronađen u Petrovom selu u Srbiji kod Dunava. Zašto bi bio interes naše vlasti da leš koji je jednom uredno sahranjen, uz svu dokumentaciju, uz sve dokaze, uz fotografisanje, postoje fotografije, možete ih dobiti od policije iz Beograda, zašto bi taj leš bio iskopavan, pa prebacivan u Petrovo selo kod Dunava. Valjda zdrava logika ne dozvoljava da se nešto desilo kako je predstavljeno. Taj se zover Dibran Dani, ekshumiran je u Izbici, fotografisano groblje gde je nađen, izvršen spoljašni pregled leša, izvršena obdukcija, leš zatim sahranjen na muslimanskom groblju u s e l u u Nevoljane (Novaline). Postoji fotografija njegovog groba i o svemu su sačinjeni službeni zapisnici i foto dokumentacija. Leš je, taj, sahranjen 5. juna 1999. godine. Dakle neposredno pre dolaska okupatora, KFOR-a (Kosovo Force), što čini vrlo verovatnom pretpostavku ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, ja pretpostavljam da, u stvari, vaš odgovor postavlja pitanje zbog čega su ta tela prevežena. Dakle, vi postavljate to pitanje, pitanje kojim se upravo mi bavimo. Ja sam

mislio da vi imate neke dokaze o tome, ali izgleda da nemate. Gospodine Miloševiću, pređite na sledeću temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, postaviću vam u vezi sa ovim nekoliko pitanja. Šta znate vi o tim hladnjačama sa leševima i otkopavanju leševa u Batajnici i drugim mestima u Srbiji, van Kosova i Metohije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvi je priču o leševima lansirao izvesni Oskar Kliper iz Zaječara. On je radio u Službi Državne Bezbednosti i on i njegov sin, pa su radili na Kosovu i Metohiji, pokrali su neko zlato i zbog toga su bili izbačeni iz službe. Taj Oskar Kliper je promenio ime, naknadno, u srpsko, zvanično i počeo je da izdaje neku kriminalističku reviju u Zaječaru. On je prvi plasirao priču o leševima koja je bila fantastična za srpsku javnost. Vidite, ako neko želi da sakrije leševe, ako to želi država, ako to želi vlast, ona ima na raspolaganju ogroman broj mogućnosti. Na mnogim grobljima u Srbiji mi imamo krematorijume. Kod nas je već odavno uvedena i praksa spaljivanja umrlih. To je moglo da se uradi na tim grobljima. To je moglo da se uradi na bilo kom groblju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Šešelji, iz kog razloga je ovaj gospodin "Oskar", ne znam kako mu je prezime bilo, zašto je on lansirao tu priču o leševima? Iz kog razloga? Koja je bila svrha toga?

SVEDOK ŠEŠELJ: Svrha je bila da se srpska javnost zapanji i da se tako opravda otmica isporuka Slobodana Miloševića Haškom tribunalu. To je u te svrhe urađeno i kad je to urađeno, priča ja posle zamrla. Nemate nikavih rezultata zvanične istrage ko je vozio leševe. Samo su leševi identifikovani, isporučivani na Kosovo i Metohiju i tako dalje, jer ljudi koji su organizovali prevoz leševa posle su ostali u vrhu režima. Nemoguće je da istraga ne pokaže ko je vozio leševe, ko je dovezao hladnjaču? Znaite, da je hladnjačom neko dovezao leševe, pa ih negde zakopao, to bi bilo objašnjivo. Ali da neko celu hladnjaču sa leševima gurne u Dunav, u Dunav kome vodostaj neprekidno varira, jednog dana je ta hladnjača morala isplivati na površinu. To je izvan svake logike.

SUDIJA ROBINSON: Sad sam vas zaustavio budući da nam ovo nije od koristi. Gospodine Miloševiću, ovakva vrsta svedočenja vam uopšte nije od koristi. Radi se o čistom nagađanju. Bilo ko može da dođe ovde i da iznese svoje mišljenje o tome zašto su tela prevežena. Ako gospodin Šešelj nema nikave dokaze o ovoj temi, onda pređite na neku drugu temu. Vi možete sve to da iznesete u svojoj završnoj reči. Dakle, sve ovo što smo do sada čuli, to slobodno iznesite u svojoj završnoj reči. To će da bude pravi trenutak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nemam ja nameru da se opterećujem ovim besmislicama koje gospodin Najs pokušava da ovde montira. Molim vas, gospodin Šešelj je pomenuo Dibrana Danija ...

TUŽILAC NAJS: Bio bih zahvalan ukoliko bi se upozoravalo zbog ovakvih opservacija budući da uopšte nije prikladno da optuženi iznosi takve tvrdnje da ja tu montiram određene dokaze. Ja iznosim dokaze. Na njemu je da iznese svoje. Hteo bih još nešto da spomenem što sam imao nameru da uradim tokom unakrsnog ispitivanja, međutim budući da ćemo svedočenje ovog svedoka da slušamo još tri dana, pre nego što dođe red na mene za unakrsno ispitivanje, svedok veoma glasno govori. Nema potrebe da to radi budući da se time otežava praćenje onoga šta on govori. Ja bih zamolio Pretresno veće da pozove svedoka da govori jednim umerenijim glasom kako bi nam pomogao. A naravno, ne može da se kaže da on to ne može da uradi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pre svega dve stvari. Što se tiče vašeg komentara o tome da Tužilaštvo montira dokaze, radilo se o neprimerenom komentaru. Drugo, gospodine Šešelj, tačno je da su decibeli vašeg glasa malo previsoki i kada je gospodin Najs to spomenuo prvog dana vašeg svedočenja, ja sam rekao da ja mislim da je to vaš prirodan način izražavanja. Međutim, teško je da se prati vaše svedočenje budući da tako glasno govorite. Ja ću da vas zamolim da govorite malo tiše kako bismo mogli da pratimo prevodioce, budući da se decibeli jednostavno poklapaju odnosno ometaju praćenje prevoda. Ako možete malo tiše da govorite. Gospodine

Miloševiću, sada bih vas molio da pređemo na neku drugu temu i da vidimo da li je moguće direktnije svedočenje u vezi sa navodima optužnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, prvo u vezi sa ovom primedbom gospodina Najsa da gospodin Šešelj govori glasno. To je njegova navika. Ja ga nikad nisam čuo da on govori tiho i tražiti od njega da on sad šapuće, mislim da je krajnje neumesno. A kao što znate *cosuetudo quasi altera natura*, to je njegova navika, to je njegova priroda i on govori onako kako prirodno govori. On ne govori posebno glasno za vas. A što se tiče ove primedbe, ja ga pitam u pogledu prenošenja leševa da li ima dokaze da naši državni organi nisu krili leševe, već da su se upravo ostavljali službeni tragovi, slike, zapisnici, izveštaji i tako dalje što je, dakle, u potpunoj kontradikciji s tvrdnjom gospodina Najsa. I vi ovde imate, gospodin Šešelj je pomenuo slučaj ovog Dibrana Danija ...

SUDIJA ROBINSON: Dobro, onda mu postavite to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 24, gospodine Šešelj, ako biste bili ljubazni da obratite pažnju, nalazi se izveštaj o kriminalističko-tehničkom pregledu mesta. Šta se iz tog izveštaja vidi? Evo, tu vam je, na primer, ovaj slučaj Dibrana Danija. U tabulatoru 24 imate i izveštaj o kriminalističko-tehničkom pregledu na licu mesta ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to nije prevedeno. Ako imate kakav kratak pasus onda znate kakav je naš postupak. Treba da ga stavite na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo je u svom zbiru dokaz da je država službeno ostavljala tragove o poginuloj osobi. Dakle, ovde postoji izveštaj o kriminalističko-tehničkom pregledu mesta, pa postoji ... Gospodine Šešelj, pogledajte, imate prvo izveštaj u tabulatoru, zatim imate formular, pa imate crtež i raspored grobova, pa imate fotografije. Pretpostavljam da crteže i fotografije nema potrebe prevoditi.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U dokumentaciji ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, upravo su mi pokazali indeks i u indeksu stoji da je taj dokument već uvršten u spis tokom svedočenja svedoka Stevanovića.

TUŽILAC NAJS: Dozvolite mi da budem od pomoći. Mi smo to juče shvatili. Gospođa Diklić (Diklich) je pozvala saradnike optuženog da vama dostave taj dokument i njoj je rečeno da vam je to dostavljeno na engleskom i pod tim okolnostima mi smo odlučili da to ponovo ne kopiramo za vas. Ja ovde imam englesku kopiju koju smo mi napravili, ali bojim se da nemamo dovoljno kopija za sve ostale. Možemo dostaviti još jednu kopiju ako to može da bude od pomoći. Ukoliko to kasnije može da nam bude vraćeno da bismo ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. U međuvremenu, gospodine Miloševiću, ako imate neki konkretan pasus, skrenite pažnju svedoka na taj pasus kako bi to moglo da bude prevedeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ovde uopšte nije potreban konkretan pasus. Ovde se pokazuje u tabulatoru 24 kompletna dokumentacija koja se tiče ovog lica urađena na Kosovu i Metohiji i vreme njegove shrane, fotografije i tako dalje. Postavlja se pitanje kako može biti u interesu nekog državnog organa da tog čoveka iskopa koji sahranjen 5. juna 1999. godine i nosi ga i sahrani negde u severni deo Srbije? To je besmisleno. Gospodin Šešelj je malčica govorio o tome da nije pokrenuta istraga ...

SUDIJA ROBINSON: Da li je to pitanje za mene, jer mislim da bi to bila inverzija procesa koji imamo ovde? Ako vi imate pravilno pitanje za svedoka u vezi s tim, postvite to pitanje svedoku, ali nemojte da držate govor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson, postaviću pitanje svedoku. Da li, na primer, ovaj set dokumenata pokazuje da je država upravo zvanično i u skladu sa propisima

ostavljala tačno trag kada je neko ubijen, sa svim elementima potrebnim i propisanim zakonom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U dokumentaciji Vlade Srbije i Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, mora biti veći broj dokumentata iz kojih se vidi da smo mi kao Vlada, u više navrata insistirali kod svih policijskih organa da se krajnje pažljivo tretiraju svi leševi, bilo da je reč o žrtvama terorista, bilo da je reč o ubijenim teroristima, stradalim civilima u bombardovanju i tako dalje. Da se svi leševi uredno, po zakonu, obrade, propisno sahrane, da se obeleže grobovi, da se svaki leš obeleži tako što će mu se prikopčati kartica od neuništivog materijala sa osnovnim podacima. To postoji u arhivi Vlade Srbije.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Šešelj, dobili smo vaš odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, samo nekoliko još konkretnih pitanja u vezi ... Ovaj tabulator 24 je već uveden. To pokazuje jedan konkretan primer i nadam se da je on jasan. Vi ste iz Batajnice?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je često to prigradsko naselje bombardovano od strane NATO? Jeste li vi živeli sve vreme rata u Batajnici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam dve trećine noći proveo u Batajnici, a, otprilike, svaku treću noć sam bio dežurni potpredsednik Vlade Srbije, nalazio sam se u zgradi Vlade ili u Centru za obaveštavanje i uzbunjivanje u republičkom centru, prateći nalete NATO bombardera. Dakle, dve trećine noći sam proveo u svojoj kući u Batajnici. Batajnica je svake noći bombardovana, jer se u Batajnici nalazi jedan od naših najvažnijih vojnih aerodroma. Uz aerodrom bombardovani su i civilni objekti. Batajnica ima i civilnih žrtava. Između ostalog u Batajnici je poginula trogodišnja devojčica Milica Rakić od avionske rakete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam. A da li je poligon

Specijalne antiterorističke jedinice na kome su ovi ukopani leševi koji su otkriveni, ja sam to pročitao u novinama kad sam bio već u zatvoru i uopšte, taj centar Specijalne antiterorističke jedinice ikad bombardovan za vreme NATO agresije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Centar SAJ-a ili Specijalne antiterorističke jedinice nalazi se na ulazu u Batajnicu. U toku celog rata ni jedna avionska bomba i ni jedna raketa nije pogodila taj centar. Sama jedinica je već izmeštena pre početka bombardovanja. Ona je najviše bila angažovana u antiterorističkim dejstvima na Kosovu i Metohiji, ali u centru nije ostao niko. Dakle, centar je mogao biti gađan, a da ne bude ni jedne žrtve. Međutim, centar nikad nije bio gađan, a u dvorištu centra, nakon rata i nakon promene vlasti, nađena je ogromna količina leševa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E da, sada da vas pitam, gospodine Šešelji, s obzirom na intenzivnu pažnju koja je posvećivana Batajnici i svakodnevno bombardovanje Batajnice i činjenicu da samo taj centar Specijalne antiterorističke jedinice nije bombardovan...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gađali su nam u Beogradu bolnice, škole pod sumnjom da su možda u njima i vojnici sakriveni kako su to govorili NATO propagandisti. Neverovatno je da centar Specijalne antiterorističke jedinice nikad nije gađan. Gađana je prazna zgrada Generalštaba, prazna zgrada Ministarstva odbrane, gađani su mnogi drugi objekti, ali sedište jedne od najvažnijih naših policijskih jedinica nikad nije gađan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, pošto je taj deo terena, dakle Batajnice, pa prema tome i taj centar bio predmet pažnje, osmatranja i tako dalje, da li je bilo moguće da neko sahranjuje stotine leševa na poligonu za obuku te elitne policijske jedinice, da to službe i sredstva osmatranja NATO nikako ne ustanove?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je bilo nemoguće, jer smo danonoćno osmatrani. "Avaksi" (AVAX) su neprekidno bili nad Srbijom, mogli su da snime svaki pokret, svako vozilo, svaki ... Mi smo imali nalog kao članovi Vlade Srbije da isključujemo mobilne

telefone, jer nas mogu pratiti i locirati preko mobilnih telefona, toliko smo bili, zapravo, pod pravom prismotrom, pod stalnim osmatračkim naporima NATO pakta. Nemoguće je da se ti leševi prevezu, a da kamioni kojima su prevoženi nisu snimljeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kad ste vi prvi put čuli da su neki leševi sa Kosova i Metohije prenošeni u druge delove Srbije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa to sam prvi put čuo kad je objavljeno 2001. godine. U početku mi je izgledalo smešno. Čak sam davao neke javne izjave gde sam govorio možda su leševi iz Drugog svetskog rata, možda još od hunskog cara Atile koji je negde u VI veku ratovao na području Panonije i tako dalje. Zaista mi je bilo neverovatno. Prvo, krajnje je iracionalno da neko prevozi leševe. Mora biti motiv za prevoženje leševa. Koji je motiv da se sa Kosova prevezu leševi u centar elitne specijalne policijske jedinice? Nema tog motiva, niko nije u stanju da ukaže na taj motiv.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs tvrdi da smo to mi radili da bismo prikrili navodne zločine koje su, kako on ovde kaže, snage SRJ i Srbije počinile na Kosovu i Metohiji.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa mi pravimo kompletnu dokumentaciju o raznim vrstama žrtava i civilnim žrtvama i žrtvama među teroristima i žrtvama bombardovanja i tako dalje. Kompletnu dokumentaciju, a kad napravimo dokumentaciju, onda sakrivamo leševe. Ja ne znam kakav idiot mora biti čovek da bi tako postupao? Što da sakrivamo leševe? Nama je u interesu da sve bude razjašnjeno do kraja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, mislim da ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pazite, nema ni jednog dokaza, ni sada nije iznesen od strane režima da su to leševi ubijenih civila, da je to rezultat zločina i tako dalje. Nego su pokupljeni leševi sa raznih mesta i doveženi da bi u pogodnom momentu bili nađeni u Batajnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji. Preći

ćemo sada na sledeću temu. U paragrafu 16 navodi se da je ovaj, takozvani, "zajednički zločinački poduhvat" u kome sam učestvovao ja i još neki tu funkcioneri i kako se kaže "i drugi znani i neznani" da je taj, dakle, poduhvat imao sledeći cilj i sad vam citiram od tačke 16: "Cilj ovog zajedničkog zločinačkog poduhvata bio je, *inter allia*, isterivanje znatnog dela albanskog stanovništva Kosova sa teritorije pokrajine Kosovo u nastojanju da se obezbedi trajna srpska kontrola nad ovom pokrajinom". Evo, završio sam citat. Da li je vama, kao tadašnjem potpredsedniku Vlade Srbije, poznato nešto o tome da sam ja i drugi funkcioneri ili bilo ko u vlasti Srbije i Savezne Republike Jugoslavije imali takav navedeni cilj, a drugo, molio bih vas da odgovorite, da li razumete ovo objašnjenje ovde da je cilj bio da se obezbedi srpska kontrola nad ovom pokrajinom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, pre nego što odgovorite. Ovo je ona vrsta pitanja na koju ste vi do sada vrlo opširno odgovarali. A ja sada želim kratak i konkretan odgovor, jer kada vi date neki odgovor koji je kratak, onda gospodin Milošević može da se vrati natrag na to i postavi dodatno pitanje. Dakle prvo pitanje koje je postavio bilo je da li znate bilo šta o njegovom učešću u tom zajedničkom zločinačkom poduhvatu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, niste dobro razumeli pitanje. Ja ne kažem o mom učešću, nego ga pitam prvo da li išta zna o nekakvom zločinačkom poduhvatu. Kako bi neko mogao da učestvuje u poduhvatu ako taj poduhvat ne postoji?

SUDIJA ROBINSON: Dobro, u redu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, nije bilo nikavog zločinačkog poduhvata, nije bilo nikakvog plana i namere da se istera znatan deo albanskog stanovništva sa Kosova i Metohije. Sve i da je postojala takva namera, šta to znači? Sad ih isterate, sutra ih morate vratiti. To je bilo apsolutno nelogično da se pravi takav plan. Treće, prvi put za tako nešto ja saznajem iz "Vašington posta" (Washington Post) u

aprilu 1992. godine kada sam čitao jedan članak preko interneta kao potpredsednik Vlade, gde se pominje navodan operacija "potkovića", pa se saopštava da je prilikom boravka generala Klarka (Wesley Clark) u Beogradu krajem oktobra 1998. godine, Momčilo Perišić rekao njemu da se to sprema, a mi smo tada već znali za Momčila Perišića da je špijun CIA i on je nekoliko dana posle toga smenjen. Dakle podvala je režirana od strane CIA. CIA je trebala ...

SUDIJA ROBINSON: Dobro, zaustavljam vas. Dali ste odgovor. Vi, dakle, niste znali za postojanje bilo kakvog zajedničkog zločinačkog poduhvata kao što se to tvrdi u optužnici. Sledeće pitanje, molim.

SVEDOK ŠEŠELJ: Imam da dodam, gospodine Robinson, da je slučajno postojao, nemoguće je da ja ne saznam. Apsolutno nemoguće.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, dobro, čuli smo i to. Sledeće pitanje molim, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 53 stoji, citiram vam: "Nakon što je započet zajednički zločinački poduhvat, počev od 1. januara 1999. godine ili otprilike od tog datuma, pa do 20. juna 1999. godine, Slobodan Milošević" i sad da ne ređam ostale "i druga znana i neznana lica, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomagali i podržavali hotimičnu i široko rasprostranjenu ili sistematsku kampanju terora i nasilja uperenu protiv albanskog civilnog stanovništva koje živi na Kosovu u Saveznoj Republici Jugoslaviji". Završen citat. Pošto takva široka i rasprostranjena kampanja terora i nasilja, pretpostavljam nije mogla da bude sprovedena, a da državni vrh, uključujući i vas kao potpredsednika Vlade ne učestvuje i ne bude informisan o tome. Recite je li postojala takva kampanja i uopšte, izvolite komentarišite ovo šta sam vam pročitao i citirao u tački 53.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Takva kampanja nije postojala. Mi smo imali pouzdane informacije da su albanski teroristi raznim sredstvima, propagandom i zastrašivanjem, nastojali da što veći broj pripadnika sopstvenog naroda navedu ili nateraju da napusti prostor

Kosova i Metohije u pravcu Albanije ili Makedonije. Pošto su u vreme bombardovanja naše vojne i policijske snage intenzivirale antiterorističke aktivnosti, mnogi albanski teroristi su, preoblačeći se u civilna odela, koristili pokrenuti sopstveni narod na izbeglištvo, da se prikriju i zajedno s tim narodom izađu sa naše teritorije. Imali smo pouzdna saznanja da se oni okupljaju u Albaniji, ponovo uniformišu, naoružavaju i uključuju u pogranične čarke sa našim jedinicama. Naši policijski organi su imali striktno naloge, prvo da ubeđuju albansko stanovništvo da se ne seli. Ako već ne mogu da ih ubede da se ne sele, da ih onda obezbede, da njihova kretanja budu sigurna, da ne naiđu na minska polja. Zatim, imali su naloge da ih pomognu hranom, najčešće je to bio hleb, ali su ih hranom pomagali. Zatim da ih snabdevaju pitkom vodom, da im pružaju medicinsku pomoć, a u nekoliko slučajeva se desilo da su kolone Albanaca koji su pohrlili prema granici, gađane avijacijom NATO pakta i tu je palo veliki broj žrtava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 55 piše: “Snage SRJ i Srbije na način koji je bio hotimičan i široko rasprostranjen ili sistematski, silom su proterale stotine hiljada kosovskih Albanaca iz njihovih domova širom cele pokrajine i raselile ih unutar Kosova. Da bi omogućili ova proterivanja ili raseljavanja, snage SRJ i Srbije su namerno stvarale atmosferu strha i pritiska primenom sile, pretnje silom i delima nasilja.” Dakle, prema vašim saznanjima potpredsednika Vlade koji, pretpostavljam, mora da bude aktivan u ovim pitanjima, da li je bilo proterivanja i raseljavanja kosovskih Albanaca o kojima se govori u ovom citatu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, apsolutno nikakvog proterivanja i nikavog raseljavanja nije bilo. Bilo je pojedinačnih incidentnih situacija gde su pojedini vojnici ili policajci pokušali da iskoriste ratnu atmosferu da bi opljačkali, da bi sebi nešto prisvojili, da bi oteli od tih Albanaca i u tim slučajevima naši državni organi su hitno intervenisali i skoro sve te slučajeve procesuirali. Koliko je meni poznato, ima par stotina tih slučajeva, ja ne znam tačnu brojku. Ali su i bili striktni nalozi iz Beograda i republičke i savezne vlade i Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije da se svi ti slučajevi energično gone i procesuiraju. I iz toga je izašao čitav niz sudskih procesa protiv Srba,

vojnika ili policajaca koji su se ogrešili o propise.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je bilo namernog stvaranja atmosfere straha i pritiska, to je ovaj drugi deo ovog citata, primenom sile, pretnje silom, delima nasilja o kojima govori ovaj citirani pasus.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Bilo je tih pretnji i nasilja, ali od strane albanske terorističke organizacije koja tamo, gde nije bila u stanju da ubedi svoje civile, sunarodnika, da napuste Kosovo i Metohiju, dolazilo je čak do likvidacija, ubijanja, prisiljavanja na drugi način, pretnji i slično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Šešelj, u paragrafu 56 kosovske optužnice stoji: "Širom Kosova snage SRJ i Srbije vodile su hotimičnu i široko rasprostranjenu ili sistematsku kampanju uništavanja imovine albanskih civila na Kosovu. To je postignuto široko rasprostranjenim granatiranjem gradova i sela, spaljivanjem i uništavanjem imovine koja uključuje kuće za stanovanje, poljoprivredna gazdinstva, privredne objekte, kulturne spomenike i verske objekte i uništavanjem lične imovine. Usled tih usaglašenih aktivnosti, sela, gradovi i čitave oblasti postale su nenastanjivi za kosovske Albance". Evo, završio sam citat pa moram da vam postavim pitanje da li je bilo te navedene kampanje uništavanja imovine ili na navedeni ili na bilo koji drugi način, što bi vama, kao potpredsedniku Vlade Srbije, moralo da bude poznato.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije bilo nikave kampanje uništavanja imovine kosovsko-metohijskih Albanaca od strane Vlade Srbije i uopšte vlasti Srbije i Savezne Republike Jugoslavije. Ako je došlo do delimičnog uništavanja imovine, to je moglo biti samo u obračunu legalnih organa vlasti sa albanskim teroristima. Ali ovde je najbolji metod da se ustanovi da li je bilo ili nije bilo, da se uporedi koliko je albanske imovine uništeno od bombardovanja NATO pakta, a koliko od dejstava naših antiterorističkih vojnih i policijskih jedinica. To je najbolji način da se sagleda istina. Ja vam garantujem da je mnogo više albanske imovine uništeno od strane bombardera NATO. S druge strane, ako su zaista neki gradovi, sela i čitave oblasti postali

nenastanjivi za kosovske Albance, onda je to zbog NATO bombardovanja raketama i bombama sa osiromašenim uranijumom (U-238). Zbog toga su mnoga mesta nenastanjiva, zbog toga sada i okupatorski vojnici ubrzano obolevaju i umiru od rakam, videli smo izveštaje italijanske štampe o tim posledicama. Zatim, Kosovo i Metohija su zasipani takozvaniim kasetnim bombama koje su, takođe, zabranjene u međunarodnom ratnom pravu. Tih ostataka kasetnih bombi ima još svuda po području Kosova i Metohije. Ima ih i unutrašnjosti Srbije. I veoma ih je teško sve eliminisati. Imali smo posle rata slučajeve da i albanska deca ginu od tih zaostalih kasetnih bombi na koja nailaze slučajno u svojim dečijim igrama. Ono što je nenastanjivo na Kosovu i Metohiji, to su, pre svega, oblasti koje su gađene osiromašenim uranijumom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su sela, gradovi i čitave oblasti na Kosovu i Metohiji postale nenastanjive za Srbe i za druge nealbance?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, pošto je Srbima bio nemoguć opstanak svuda tamo gde su Albanci predstavljali etničku većinu nakon ulaska okupatora. A jedan dokaz više da vam iznesem da nisu sela i gradovi postali nenastanjivi za Albance je činjenica da su nakon ulaska okupatorskih snaga stotine hiljada Albanaca iz Albanije se naselili na Kosovu i Metohiji, jer su požurili da se tamo nasele: viši je životni standard, bolja je ekonomija, bolje je, uopšte, društveno stanje i tako dalje. Gde bi se oni naseljavali iz Albanije, napuštali Albaniju koja nije razarana u ratu i dolazili na Kosovu i Metohiji da su Kosovo i Metohija razoreni? Posle rata je nastala opšta jagma za imovinom prognanih i ubijenih Srba i ostalih nacionalnosti koje tamo žive.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, a da li je deo civilnih objekata na Kosovu i Metohiji uništen u toku rata?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jeste, ali isključivo bombardovanjem NATO pakta. Pa pazite, kad pogledate šta je sve NATO bombardovao, vidite da je u Prištini bombardovano čak i groblje, pa su kosturi leteli na sve strane nakon bombardovanja groblja. Groblje je u Prištini bombardovano. Kakav vojni objekat može biti groblje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa videli ste bombardovanje centra Prištine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Video sam i bombardovanje centra Prištine samo na televizijskim snimcima, ali ono je upečatljiv dokaz kakvim se sve varvarskim sredstvima služio NATO pakt. Video sam bombardovanje Beograda i doživao ga. Svaku noć je Beograd bio pod američkim bombama i raketama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 57 stoji: "Pored hotimičnog uništavanja", ovo hotimično trebalo bi da bude namerno ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... "uništavanja imovine u vlasništvu albanskih civila na Kosovu, snage SRJ i Srbije su činile široko rasprostranjena ili sistematska dela brutalnosti i nasilja nad albanskim civilima na Kosovu, da bi održale atmosferu straha, stvorile haos i podstakle stalni strah od smrti. Snage SRJ i Srbije su išle od sela do sela, a u gradovima i mestima od jednog do drugog dela grada ili mesta preteći i proterujući stanovnike, kosovske Albance. Kosovski Albanci su često zastrašivani, napadni ili ubijani pred očima drugih čime se njihove porodice i komšije htelo prisiliti na odlazak". Ja vam citiram, prema tome da ne mislite da je ovo moj srpski jezik, jer ovo je prilično nepismeno. "Mnogi kosovski Albanci koji nisu direktno proterani iz svojih mesta pobjegli su zbog klime terora koju su stvarala široko rasprostranjena ili sistematska batiranja, maltretiranja, seksualno zlostavljanje, protivpravno lišavanje slobode, granatiranje i pljačka širom cele pokrajine. Snage SRJ i Srbije konstantno su kosovske Albance izlagale uvredama, raznim pogrdama, ponižavajućim postupcima i drugim oblicima fizičkog i psihičkog maltretiranja na osnovu njihove rasne, verske i političke pripadnosti. Raseljavani su kosovski Albanci iz svih delova društva, uključujući žene, decu i stare i nemoćne". Prilično duga ova tačka 57. Molim vas da mi kažete, a morali biste biti obavješteni s obzirom na svoje funkcije, da li su, kako se tvrdi u ovom citiranom paragrafu,

vojska i policija naše zemlje vršile ta široko rasprostranjena ili sistematska dela brutalnosti i nasilja nad albanskim civilima, da bi održali atmosferu straha, nasilja nad albanskim civilima i podstakle stalni strah od smrti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutna izmišljotina. Treba pogledati statističke podatke o broju poginulih Srba na Kosovu i Metohiji za vreme bombardovanja i poginulih Albanaca, pa će iz toga biti sve jasno. Ovo je najobičnija izmišljotina. Ja ne isključujem pojedinačne incidente, jer je došlo do osvetničkog raspoloženja, jer je neko zapamćen kao terorista ili sklon terorizmu ili kao neko ko je blizak teroristima i tako dalje, pa da je došlo do iskaljivanja nekog ličnog besa. Ali to su veoma usamljeni sličajevi koji se nikako ne mogu generalizovati. Ali ukupni popis žrtava govori da situacija apsolutno nije bila takva kako se to navodi u optužnici. Ne možete posle toga svega doći sa veoma malim brojem žrtava posle tolikog bombardovanja i tolikih terorističkih i antiterorističkih dejstava. Zaista je enormno mali broj žrtava bio i u odnosu na druge ratove koji su vođeni na prostoru bivše Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su, kako se tvrdi u ovom paragrafu ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sada je vreme za našu dvadesetominutnu pauzu. Završavamo sa radom.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, a da li su, kako se tvrdi u ovom citiranom paragrafu 57, mnogi kosovski Albanci pobešli, kako ovde kaže, zbog klime terora koju su stvarala široko rasprostranjena ili sistematska batinanja, maltretiranja, seksualno zlostavljanje, protivpravno lišenje slobode, granatiranje i pljačka širom cele pokrajine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno ne. Osnovni razlog što su

se Albanci masovno pokrenuli je bio bombardovanje. Nisu se pokrenuli samo Albanci nego i mnogu Srbi, Muslimani, Goranci, Turci, tražili su neko sigurnije mesto. Drugo, veliki broj Albanaca nije krenuo prema Albaniji i Makedoniji, nego prema Srbiji i Crnoj Gori. Ljudi su krenuli da spašavaju svoje živote i živote članova svojih porodica pod tovarima američkih bombi i raketa. Drugo, albanska teroristička organizacija je vodila kampanju prisiljavanja svojih sunarodnika da napuste područje Kosova i Metohije. Veliki broj letaka su distribuirali kroz albansko stanovništvo u kome su pretnjama i obećanjima ih terali da napuste svoja sela i gradove, a mi smo došli u posed određene količine tih letaka koji su tada distribuirani. Mi, dakle, nismo vodili politiku prinudnog iseljavanja, progona, a pokušali smo da ubedimo albansko civilno stanovništvo da ne odlazi sa Kosova i Metohije, kao i druge stanovnike. Uglavnom nismo u tome uspevali, jer je strah od bombardovanja bio ogroman. Ja ne isključujem, dakle, mogućnost, kao što sam već rekao, određenih incidentnih situacija, nečasnih kriminalnih namera pojedinih vojnika i policajaca. Ja ne znam ni za jedan konkretan slučaj silovanja. Možda je bio neki slučaj, ja ga ne znam. Niti smo kao Vlada Srbije imali na raspolaganju tu informaciju. Ali, u svakom slučaju, striktno smo nitalgali državnim organima da procesuiraju sve slučajeve flagrantnog kršenja zakona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste bežali su Albanci, bežali su i Srbi. Da li možete sasvim, onako, generalno da kažete, da li je postojala razlika zašto su bežali Albanci, zašto su bežali Srbi i ostali nealbanci sa Kosova?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Osnovni razlog je bio identičan. Pa, gospodine Miloševiću, vi znate da ja živim u Batajnici. Ja sam posle prvog bombardovanja svoju ženu i decu sklonio u tazbinu, u druge delove Beograda, jer je Batajnica svake noći bombardovana. Računam ako ja i poginem nije velika šteta, ali hteo sam da mi deca nisu baš izložena tim bombama, računajući da i moja kuća može biti cilj kao što je i vaša bila, na kraju krajeva. Ta atmosfera straha je stvorena bombardovanjem, jer ranije nije postojala. Da je bilo atmosfere straha koju smo mi stvarali, ona bi bila očigledna pre bombar-

dovanja, a pre bombardovanja u svim kosovsko-metohijskim gradovima sve je bilo mirno, čak, rekao bih, idilično, na neki način. Nikavih incidentnih situacija po gradovima nije bilo. Incidentne situacije su bile vezane za seoska područja gde su delovali albanski teroristi. Pred samo bombardovanje, sve komunikacije na Kosovu i Metohiji su bile potpuno slobodne. Ni jedna komunikacija nije bila prekinuta dejstvom albanskih terorista, toliko je naša policija bila u stanju da suzbije terorizam. Vi znate, u vreme 1998. godine kad sam ja obilazio Kosovo i Metohiju, nije se moglo proći od Peći (Peje) preko Drenice (Drenice) za Prištinu. Ja sam preko radija najavio, "idem tim putem", ovde u zavoru mi je optuženi Ljimaj (Fatmir Limaj), Albanac, pričao kako su čuli moju izjavu preko radija, pa su mi organizovali zasedu na tom putu preko Drenice. Naravno, ja sam otišao drugim putem, nisam baš tako naivan. Ali pred sami rat, sve komunikacije su bile potpuno slobodne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je neko, ipak, stvarao klimu terora među stanovništvom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Isključivo albanska teroristička organizacija, takozvana, UČK (OVK, Ushtria Clirimtare e Kosoves). Ona je stvarala klimu terora. Ima mnogo slučajeva da su ubijali svoje sunarodnike pod sumnjom da su lojalni srpskim vlastima ili zbog neposlušnosti, zbog odbijanja da se povinuju raznim nalogima, između ostalog i nalogima da napuste svoja imanja, svoje kuće i ognjišta i da krenu u put u nepoznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su, kako stoji u ovom paragrafu 57, kosovski Albanci konstantno izlagani uvredama, rasnim pogrđama, ponižavajućim postupcima i drugim oblicima fizičkog i psihičkog nasilja.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Takvog sistematskog delovanja nije bilo. U svakom slučaju nije bilo takvog delovanja koje bi vlasti podržavale. Incidentne situacije na nacionalnoj osnovi su se dešavale u stanovništvu. Pa pazite, negde neposredno pred rat, albanski teroristi su bacili bombu u kafić u Peći gde su se okupljali srpski srednjoškolci, mislim pet ili šest da je poginulo. Znači terorističke

aktivnosti morale su dalje produbljivati međunacionalno nepovjerenje. Velika doza međunacionalnog nepovjerenja je postojala, ali nije bilo sistematskog delovanja te vrste, to garantujem. Pogotovu nije bilo delovanja te vrste koju bi vlast inspirisala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da idemo, onda, dalje. Pogledajte paragraf 58. Paragraf 57 smo sad prešli.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Samo mi recite koji je to tabulator pošto sam ja zaboravio ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, paragraf 58 u ovoj takozvanoj optužnici, je li imate vi optužnicu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nemam ja ovde optužnicu. Ja ima, zapravo, ali je nisam poneo. Ali ja vas pratim pažljivo, gospodine Miloševiću, nije ni neophodno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja se nadam da mogu da vam daju jedan primerak da imate ispred sebe, ali citiraću vam paragraf 58. U njemu piše: "Hiljade kosovskih Albanaca koji su bežali iz svojih domova zbog postupanja snaga SRJ i Srbije i hotimično stvarane klime terora koja se proširila na celu teritoriju Kosova i Metohije, priključili su se konvojima na granici sa Republikom Albanijom i Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom. Duž puta prema graničnim prelazima snage SRJ i Srbije držale su kontrolne punktove na kojima su raseljeni kosovski Albanci bili podvrgavani daljim batinjama, otimačini, razbojništvu, maltretiranju, napadima, protivpravnom lišavanju slobode i ubijanju. Ponekad su snage SRJ i Srbije pratile grupe proteranih kosovskih Albanaca do granice. Tim metodama su snage SRJ i Srbije držale pod kontrolom kretanje proteranih kosovskih Albanaca do granica. Raseljeni kosovski Albanci su često do granice Kosova dolazili pešice u kolonama od po nekoliko hiljada lica ili na traktorima, kamionima i prikolicama kao i vozovima, autobusima i kamionima koje su organizovale i obezbedile snage SRJ i Srbije". Da li su Albanci koji su odlazili u Albaniju i Makedoniju to činili zbog terora vlasti, a čuli ste ceo ovaj dugi citat tačke 58?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Terora vlasti nije bilo. Ako nismo uspe-

vali da ubedimo Albance da ne nepuštaju svoje domove, trudili smo se, onda, da im pomognemo. Ako smo provodili atmosferu terora i straha, zašto bismo im onda delili hranu? Zašto smo ogromne količine hlebova svakidan pekli za te unesrećene Albance koje je neko naterao, da li NATO, da li njihovi sunarodnici iz terorističke organizacije da napuste Kosovo i Metohiju? Zašto bismo organizovali snabdevanje vodom? Te velike kolone Albanaca koje su napuštale svoje domove i kretale se prema graničnim prelazima zaista su stvarale veliki problem našim vlastima, ali smo se trudili da im pomognemo. Prevozna sredstva su im davana kad bi oni to tražili. Nema ni jednog slučaja da im je otet traktor ili traktorska prikolica. Ja ne znam ni za jedan takav slučaj. Pa bilo je incidentnih situacija da pojedinci negde koriste tragediju tih unesrećenih ljudi da bi ih opljačkali. I tada je naša policija intervenisala i hapsila. Znači, ja ne isključujem pojedinačne slučajeve maltretiranja i šikaniranja. Ali pogledajte, opet, broјčane podatke. Koliko je tih Albanaca u kolonama koje su se kretale prema granici ubijeno od strane bombardera NATO pakta, a koliko ih je, eventualno, ubijeno u incidentnim situacijama koje su se dešavale. Ogromne su disproporcije u brojkama. Prema tome, ta teza iz optužnice apsolutno ne stoji. Nema realno utemeljenje. Takva teza mora biti utemeljena na brojkama. Gde su broјke?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, a šta je sa ovim šta sam vam citirao da su, kaže: "na kontrolnim punktovima vojske i policije raseljeni Albanci podvrgavani batinjama, otimačini, razbojništvu, maltretiranju, napadima, hapšenjima i ubijanjima?"

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vidite koliko je to iracionalno. Stotine hiljada Albanaca se kreće u tim kolonama i sad neko stoji na punktovima, zaustavlja kolonu da bi hapsio, batinao ili pljačkao ili ubijao. Pa znate li šta znači zaustaviti toliku kolonu ljudi? Znate, kad držimo demonstracije u Beogradu ili mitinge, pa se skupi 50.000 ili 100.000 ljudi, pa u svakom trenutku strepimo da ne dođe do incidentne situacije da se ta masa ne pokrene iracionalno i tako dalje. I sad ovde idu stotine hiljada Albanaca i isprsi se neka tamo policija da ih maltretira. Pa tu bi nastao stampedo. To je potpuno suludo.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj ... Gospodine Miloševiću, ja se iskreno nadam da će svedočenje gospodina Šešelja o drugim pitanjima da se razlikuje od onoga šta smo do sada čuli, jer, do sada, po mom mišljenju, nema ničega u njegovom svedočenju što ide vama u korist i što vam pomaže. On jednostavno iznosi uopštene komentare o paragrafima optužnice. Neki drugi vaši svedoci imaju određene informacije, možda su to informacije iz druge ruke, ali, svejedno, imaju informacije o događajima iz optužnice. A jedino šta radi gospodin Šešelj jeste što tvrdi kako su neverovatni ti navodi. To možete i vi da prokomentarišete. U stvari čak se i pitam da li je svedočenje ovakve vrste korišćenje vremena Suda na prikladan način. Ja ću to pitanje da pokrenem sa svojim kolegama tokom pauze. Mislio sam da gospodin Šešelj ima neke konkretne informacije o nekim stvarima iz optužnice. Pogledajmo njegov poslednji odgovor. On ništa nije rekao. On je jednostavno postavio pitanje da li je ono šta se navodi u optužnici zaista moglo da se desi na način kako je to navedeno. On smatra da je to potpuno neverovatno. Međutim, to vama ne pomaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Tačno je da su ovo opšta pitanja, ali ovde se radi o tačkama koje su, takođe, opšte. Ovde se radi o tvrdnjama da postoji nekakav zločinački poduhvat, da postoji neki plan, da postoji neko, kako se kaže, ja sam više citirao, ja citiram upravo ono šta je napisao gospodin Najš i njegova kancelarija i gospođe Del Ponte (Carla Del Ponte). Dakle ovde se tvrdi da postoji plan, zajednički zločinački poduhvat, a imamo potpredsednika Vlade, predsednik Srpske radikalne stranke koji bi morao znati o takvom poduhvatu. Jer bi morao da postoji nekakav plan da je postojao. A on ovde svedoči o tome da je to neistina. Da je ono šta mu citiram potpuna neistina, što i jeste, potpuna neistina. Stvari su postavljene potpuno na glavu. Gospodin Najš nije izneo ni jedan jedini dokaz o postojanju nekakvog plana osim što je svojevremeno tvrdio o tom planu "potkovica", koji je besmislen.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja ne mogu da kažem da je to irelevantno budući da se odnosi na navode iz optužnice, ali se stvarno pitam da li je ovo najbolji način korišćenja vremena koje vam

stoji na raspolaganju. Možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako gospodin Najs odustaje od onog, i vi, od tog zajedničkog zločinačkog poduhvata, ja ne moram uopšte da mu postavljam ova opšta pitanja. Ali, koliko sam shvatio, to je upotrebljeno u nedostatku dokaza da se napravi neki fantomski zločinački poduhvat i namere vlasti u Srbiji i Jugoslaviji da isteraju Albance i da ih pobiju. Ja mu citiram upravo ono šta ovde piše. Gospodine Šešelji, da li su vojska, policija i civilne vlasti nastojale da utiču na Albance da ne napuštaju svoje domove i da ne odlaze van zemlje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, naše ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kojim sredstvima? Kojim sredstvima su se služile i uticale na Albance da ne napuštaju svoje domove?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Isključivo ubeđivanjem i pružanjem materijalne pomoći, garancijama da će biti bezbedni, da će ih čuvati naša vojska i policija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su, s druge strane, vlasti Srbije pokušale ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zaustavite se. To je bitno pitanje, jer to je sporno pitanje. Saznajmo sad od gospodina Šešelja koje je osnova njegovih informacija. Gospodine Šešelji, na čemu se temelji vaš odgovor, poslednji odgovor koji ste dali gospodinu Miloševiću?

SVEDOK ŠEŠELJ: Prvo, mi smo imali skoro svakodnevne sednice Vlade. Najmanje tri puta nedeljno ja sam imao susrete sa gospodinom Miloševićem u vreme bombardovanja. Bio sam neposredno upoznat sa svime šta se dešava na području Kosova i Metohije i učestvovao sam u kreiranju tih događaja, učestvovao sam u vođenju politike Vlade. Bez Vlade Srbije niko ništa tamo ne bi mogao da uradi, a da Vlada ne sazna. Politika Vlade Srbije je bila da se odvrte Albanci od odlaska sa Kosova i Metohije. Politika Vlade Srbije je bila

da se pomogne kosovsko-metohijskim Albancima da se zaštite i od terorista i od bombardovanja NATO pakta. S druge strane, kod nas je bilo i straha. Ako teroristička organizacija iseljava sve Albance sa Kosova i Metohije, onda će još žešća biti dejstva NATO bombardera. Zašto bismo mi ostali bez civilne populacije na Kosovu i Metohiji? Civilna populacija je bila potrebna da teritorija bude naseljena.

SUDIJA ROBINSON: U redu, sledeće pitanje.

SUDIJA BONOMI: Meni se čini da su nam potrebni konkretni primeri. Ukoliko je bilo ubeđivanja, ukoliko je bilo materijalne pomoći, ukoliko je bilo garancija o bezbenosti, ukoliko je bilo obećanja da će ih zaštititi i vojska i policija, onda su nam potrebni konkretni primeri svega toga. To će nam pomoći.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja vam govorim o konkretnim primerima. Privremeno izvršno veće Kosova i Metohije je neprekidno bilo na terenu. Ja sam u Vladi Srbije vodio resor privrede i finansija i znam da smo ogromna materijalna sredstva davali za pomoć civilnom stanovništvu, bez razlike povodom njegove nacionalnosti. Enormna materijalna sredstva. I ta sredstva su distribuirana na terenu. Svi kapacitei države bili su u toj funkciji. A tamo gde nismo mogli da ih ubedimo, šta smo mogli dalje da radimo? Onda smo im pomagali da što bezbednije dođu do granice.

SUDIJA BONOMI: U vašem odgovoru nema ni jedne činjenice.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa moj odgovor se zasniva potpuno na činjenicama, a dokumentaciju imate na raspolaganju u arhivi Privremenog izvršnog veća Kosova i Metohije. Vi tu dokumentaciju možete vrlo lako pribaviti. Ona meni trenutno nije na raspolaganju. Ja sam ovde zatvoru, vezanih ruku, ali ja vam govorim o činjenicama, a te činjenice su dokumentovane u arhivi Vlade Srbije i arhivi Privremenog izvršnog veća Kosova.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, mi ne vodimo odbranu

optuženog. Pretresno veće ne vodi odbranu optuženog. Mi time ne upravljamo. Ako postoje određene informacije, onda je na optuženom da pribavi te informacije. Nije na Sudu da to uradi. Gospodine Miloševiću, vaše sledeće pitanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ne branim optuženog. Ja sam na zahtev optuženog došao da svedočim o činjenicama i okolnostima prema spostvenim saznanjima i sopstvenom učešću. Ja sam ovde da govorim istinu i želja mi je i namera da govorim istinu. Ako se moja istina ne uklapa u odbranu optuženog ili u tužbu Tužilaštva ili u vaš koncept, ja sam tu nemoćan. Ja znam da se moje svedočenje ...

SUDIJA ROBINSON: Zaustavio sam vas. Ono šta bi bilo korisno je sledeće. Kada odgovarate na pitanje optuženog, recite nam koja je osnova, koji je izvor te informacije. Ako ste tu informaciju dobili od nekog ko je radio za vas, onda nam to recite, jer onda taj dokaz, odnosno svedočenje, dobija na kredibilitnosti.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, ja sam ...

SUDIJA ROBINSON: Nećemo više o tome. Sledeće pitanje, molim. Gospodine Miloševiću, sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, u vezi sa ovim šta ste postavili, verovatno se vi ne sećata da smo kod jednog čitavog niza svedoka uvodili dokaze o kojima gospodin Šešelj govori. A on govori o svom iskustvu i svojoj sopstvenoj aktivnosti kao potprednika Vlade, o iskustvu i aktivnosti Vlade u vezi sa ovim događajima i u vezi sa ponašanjem. Ovde je svedočio, na primer, Vukašin Andrić koji je bio Sekretar za zdravstvo na Kosovu. On je govorio, prikazao i filmove o pomoći koja se pruža raseljenim Albancima o ubeđivanju da se vrate u njihove domove, o humanitarnoj pomoći koja se deli na principu nediskriminacije i tako dalje. Videli ste mnoge naredbe kroz svedočenje generala Stevanovića, čuli ste svedočenje generala Delića o pomoći koju je vojska pružala stanovništvu i tako dalje. Dakle, gospodin Šešelj govori o praksi Vlade, a imali ste svedoke koji to potvrđuju kroz konkretne dokaze, činjenice, ponašanja i nalaze.

Prema tome, to je ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koliko ja shvatam, vi kažete da on, u stvari, svojim svedočenjem potvrđuje svedočenja nekih od vaših svedoka. Radi se o tome da način kako on to radi, po mom mišljenju, ne doprinosi puno. Pitam se da li uopšte nešto doprinosi, jer on jednostavno iznosi uopštene opšte izjave bez pružanja bilo kave osnove za sve te informacije koje je on primao. Siguran sam da će i gospodin Najs da mu postavlja pitanja u vezi sa tim. Sledeće pitanje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, vlasti su nastojale, rekli ste ubeđivanjem i pružajući humanitarnu pomoć, ohrabrujući, garantujući bezbednost i tako dalje. Da li su vlasti Srbije i Jugoslavije pokušale da silom spreče bilo koga, uključujući i Albance, da napuste Kosovo i Metohiju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, to po našim zakonima i našem Ustavu nisu smele da rade. Sloboda kretanja je bila garantovana i niko nije imao pravo, pravni osnov da zaustavi i da na silu spreči. A, s druge strane, kad se podigla ta velika kolona, onda je bilo i nemoguće sprečiti. Onda bi se problem još većim učinio. Zaustaviti ljude na putevima, oni tamo grupisani, sve veća koncentracija, šta posle s tim ljudima? Mase su to suviše velike bile da bi se mogle kontrolisati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nisu vlasti sprečavale i to je sasvim logično, a da li su zaista obezbeđivale vozove, autobuse, razna prevozna sredstva?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kad god je trebalo i kad god su vlasti mogle da obezbede određena prevozna sredstva, obezbeđivale su, pogotovo kad je reč bila o ljudima, ženama, deci, starcima, bolesnim i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li samo Albancima ili i drugima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa svima, kome god je bilo moguće. Mi smo imali slučaj autobusa koje su naše vlasti obezbedile za grupu

srpskih civila i civila drugih nacionalnosti koji je krenuo iz Prištine pa je pogođen raketom bombardera NATO pakta, pa su svi ti civili izginuli. Dakle, Srbi i pripadnici drugih nacionalnosti, ali ogromna većina Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mi smo imali slučaj da je NATO bombardovao putnički voz.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj putnički voz, pretpostavljam da nije bio ni za Albance, ni za Srbe nego je bio za građane.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Za sve građane. Nikad nismo obeležavali po nacionalnoj pripadnosti građane koju su ulazili u vozove i autobuse.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa ovim navodnim isterivanjem Albanaca, u vezi sa navodnim progonom Albanaca, prilikom unakrsnog ispitivanja profesora Ratka Markovića, gospodin Najs je pustio snimak dela vašeg govora održanog na centralnoj tribini Srpske radikalne stranke u Zemunu 27. februara 1999. godine, jedan kratak insert, gde ste vi rekli "ako dođe do bombardovanja od strane NATO, ako dođe do američke agresije, mi Srbi ćemo prilično stradati, ali Albanaca na Kosovu neće biti". Molim vas, objasnite smisao i cilj ovih reči, a posebno ću da vas zamolim da objasnite kontekst u kome ste to rekli.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam vama predao celokupan govor. Prvo, besmisleno je iz konteksta jednog dužeg govora izvlačiti nekoliko rečenica. Iz konteksta govora vidi se da je sve što je sadržina tog govora izrečeno u smislu odvratanja potencijalno pretećeg agresora da se zaista upusti u agresiju. Drugo, tamo gde su Amerikanci, znam iz ranijeg iskustva, pomagali Muslimanima, Hrvatima, ovim, onim, uglavnom je ginulo njihovo stanovništvo. Tamo gde su Amerikanci dejstvovali avijacijom, dolazilo je do masovnog ubijanja civila ili postratnih teških posledica. Imao sam u vidu slučaj iz Hadžića gde su Amerikanci u toku bombardovanja Republike Srpske gađali bombama sa osiromašenim urani-

jumom. Posle Dejtonskog sporazuma (Dayton Accord) stanovništvo Hadžića se preselilo u Bratunac i počelo odmah masovno da umire od epidemije, prave epidemije raka zbog tog osiromašenog uranijuma. Pa pogledajte sada koliko su Amerikanci usrećili te kosovsko-metohijske Albance, posebno u Metohiji gde su gađali bombama sa osiromašenim uranijumom. Pogledajte koliko je sada njihova genetska struktura ...

TUŽILAC NAJS: Izvinjavam se što prekidam, ali imam problem da pratim i da shvatim u kojoj meri je ovaj odgovor, u stvari odgovor na pitanje koje je postavljeno? Kad sam već ustao, ukoliko postoji ceo govor, ukoliko ga ima optuženi, možda bismo i mi mogli da ga dobijemo.

SUDIJA ROBINSON: Ako sam dobro shvatio šta kaže svedok, vi ste, gospodine Najs, iz konteksta izvadili pročitani pasus.. Isto tako, čini mi se da je svedok rekao da je po njegovom iskustvu, kadgod su Amerikanci pomagali Muslimanima i Hrvatima, da su tamo ti ljudi u najvećoj meri stradali. Prema tome, ja sam shvatio da svedok kaže da je on u tom svom govoru mislio da kaže ...

TUŽILAC NAJS: Pa dajte da dobijemo onda celu kopiju govora.

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite mi da završim. Dakle, svedok je mislio da kaže da će kosovski Albanci da nastradaju kao rezultat agresije, a ne kao rezultat akcija srpskih vlasti.

SUDIJA BONOMI: Međutim, problem u vezi s tim je da reči koje ovde stoje, a bilo je traženo od njega da definiše to šta je rekao u svom govoru, "na Kosovu više neće biti Albanaca", u svom odgovoru on te reči nije objasnio.

SUDIJA ROBINSON: Želeo bih da, dozvolite mi da završim ... Dozvolite mi da vas pitam šta ste tačno mislili vašom rečenicom " na Kosovu više neće biti Albanaca"?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pre nego što odgovori gospodin Šešelj na to vaše pitanje, pošto je to u sred ovog mog ispitivanja o onome šta je gospodin Najs ovde citirao, da vam skrenem pažnju da u tabulatoru 30 imate integralni tekst tog govora iz koga je gospodin Najs iz konteksta izvadio jednu polurečenicu. Drugo, u tabulatoru 30 vam je i kompletan engleski prevod tog govora koji gospodin Najs traži da mu se predoči, a predočen mu je u dokaznim predmetima. Dakle tabulator 30 sadrži i fotokopiju iz specijalnog izdanja "Velike Srbije" u kojoj je štampan govor gospodina Šešelja i engleski prevod koji je napravila vaša služba ovde. Prema tome ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala na toj informaciji, gospodine Miloševiću, to je, dakle, tabulator 30. A sada, gospodine Šešelj, molim vas da odgovorite na pitanje šta ste tačno mislili reći kad ste rekli "na Kosovu više neće biti Albanaca"?

SVEDOK ŠEŠELJ: Mislio sam, pre svega, da će zbog posledica bombardovanja teško stradati. Zatim, imao sam u vidu da se priprema njihov masovni egzodus pod kontrolom albanske terorističke organizacije. A jedina koja pretnja u celom govoru je bila onim Albancima koji su nelojalni i saraduju sa albanskom terorističkom organizacijom ...

SUDIJA ROBINSON: Zaustavio sam vas. Želim da vas pitam da nam pokažete gde je to tačno u govoru i koji to pasus u vašem govoru koji podržava vaš zaključak o tome kakvo značenje tačno treba da se pridaje toj vašoj izjavi, da će bombardovanje da bude uzrok toga da Albanaca na Kosovu više neće biti.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pročitajte čitav govor.

SUDIJA ROBINSON: Ne, nemojte da kažete čitav govor. To nije niodkakve pomoći. Vi kažete da je ovo istrgnuto iz konteksta. Pokažite nam onda pasus u govoru koji to stavlja nazad kontekst, što vašu

tvrdnju da se tu radi o bombardovanju čini verodostojnom.

SVEDOK ŠEŠELJ: "Mi Srbi smo narod sa izraženom demokratskom tradicijom. Mi se delimo ideološki ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Prevodioci mole da kažete gde se to nalazi u govoru.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne mogu to da nađem na engleskom.

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne na engleskom, ne treba da vi to tražite na engleskom. Čekate malo, čekajte malo, gospodine Šešelj. Prevodioci prvo treba da pronađu kopiju govora. Dakle imate kopiju, a sada nam treba gde to tačno stoji. U redu, sada možete da nastavite. Koji je to tačno pasus koji sada želite da čitate?

SVEDOK ŠEŠELJ: To je pasus, prvi pasus trećeg stupca na strani 11 originala.

SUDIJA ROBINSON: Kojim to tačno rečima počinje, da pronađemo to na engleskom?

SVEDOK ŠEŠELJ: "Mi Srbi smo narod sa izraženom demokratskom tradicijom".

SUDIJA ROBINSON: Hvala, sada ćemo to da pokušamo da pronađemo na engleskom.

TUŽILAC NAJS: Strana 5, čini mi se.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

SVEDOK ŠEŠELJ: "Mi Srbi smo narod sa izraženom demokratskom tradicijom. Mi se delimo ideološki, mi se delimo politički i mi se delimo na različite načine, ali kad je u pitanju otadžbina nema nikakvih podela. Da vidimo koji je to Srbin spreman da potpiše pris-

tanak za dolazak stranih trupa na našu teritoriju, da vidimo koji je to Srbin spreman da potpiše odvajanje Kosova i Metohije od pravnog sistema Srbije? Mi Srbi smo, kao demokratski narod, više puta Albancima nudili najviši stepen autonomije, kulturne autonomije, da žive kao lojalni građani, da sami uređuju svoje školstvo, zdravstvo, informisanje i tako dalje. Oni neće, oni žele samo otcepljenje, a otcepiti se sami ne mogu. Toga su svesnu pa računaju: Amerikanci će njihovu bitku da izbore na Balkanu. Ja im s ovog mesta poručujem i to nije poruka samo Srpske radikalne stranke, ubeđen sam, to je poruka celog srpskog naroda. Albanci imaju neke šanse samo ako se orijentišu na miran demokratski politički put dijaloga. Ja pokušavam da odvratim agresiju i zahtevam dijalog i demokratsko rešenje problema". Pa onda dolazi jedna rečenica "ako dođe do bombardovanja od strane NATO-a, ako dođe do američke agresije, mi Srbi ćemo prilično stradati, ali Albanaca na Kosovu neće biti", jer ja očekujem da će Kosovo biti glavno poprište rata. Mi ćemo Kosovo braniti velikim vojnim efektivama. Amerikanci ga bez bombardovanja tepih bombama ne mogu uopšte osvojiti. Ko će najviše stradati? Onaj ko je najmasovniji na Kosovu, a onda kažem "ne misle valjda Amerikanci ako nas napadnu da ćemo mi iza naših leđa trpeti naoružane bande i stanovništvo koje nije lojalno i koje jedva čeka da nas udari sa leđa". Ko je to nije lojalno stanovništvo? Ono koje daje podršku teroristima. A krivično delo po našem zakonu je svako pomaganje terorizma. I onaj ko hranom pomaže teroriste čini krivično delo. Pa onda upozoravam i susedne države ...

SUDIJA ROBINSON: Dobro, hvala, gospodine Šešelj. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, molim vas, mislim da ste ovo sasvim ispravno citirali, ali ja bih vas zamolio da citirate još jedan deo. To vam je na poslednjoj strani transkripta ovog govora, odnosno fotokopije novina u kojima je to dato. Počinje u srednjem pasusu na samom kraju, a za vas, gospodo, to vem je na strani 6, treći, četvrti pasus odozgo koji počinje "*We Serbs do not want war*" (Mi Srbi ne želimo rat). Ovde kaže: "Mi Srbi", vi završa-

vate sa ovim, pa vas molim, vi pročitajte svoj govor da vam ga ja ne čitam.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja u tom govoru kažem: “Mi Srbi ne želimo rat. Mi Srbi nikad nismo želeli rat. Mi Srbi hiljadu godina nismo osvajali tuđe teritorije, mi smo samo branili ono šta je naše i teškom mukom odbranili najveći do srpskih zemalja. Nikada nećemo odustati da povratimo ono šta je privremeno okupirano. To je zavet srpskih radikala gde odstupanja nema.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ovaj sledeći pasus koji takođe smatram značajnim: “Sada kada smo opterećeni bremenom ekonomske krize i socijalne bede, kada bi trebalo da se posvetimo unutrašnjim problemima, čuju se novi ratni doboši sa zapada”

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: “Nove ratne trube, novi nasrtaji. Koncentrišu trupe i čude se što se Srbija nije uplašila i što se Srbija sprema za odbranu. Snimaju iz satelita, vide. Pa naravno da se Srbija sprema za odbranu, jer Srbija ima šta da brani i Srbija zavet svojih predaka neće izneveriti. I sve ćemo učiniti ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, zaustavio sam vas. Čuli smo dovoljno iz tog pasusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo ovu poentu, kada je isključen mikrofoni. “I sve ćemo učiniti što je u našoj moći da do rata ne dođe”. S tim zaključujete: “Ali ako nam rat bude nametnut, nemamo kud, moramo se boriti”

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je govor koji je gospodin Najs upotrebio da pokaže kako je on bio protiv Albanaca. Da li je potreban još neki komentar ovome šta smo citirali, gospodine Šešelju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa očigledno da je celi govor, smišljen u cilju odvratanja od agresije, čak rekao bih jedan očajnički pokušaj da se doprinese odvratanju agresora koji je već bio spreman i svakog momenta mogao da udari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam, idemo, onda, dalje. Imate paragraf 59 koji kaže, citiraću ga: "Pored toga, hiljade kosovskih Albanaca koji su pobjegli", ja se nadam da ste dobili jedan primerak ove plave knjige ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Uporno mi ne daju, ali ja vas pažljivo pratim, mogu da zapamtim to šta pročiate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pored toga dobro je da imate pa da pogledate ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kažite mi koji paragraf?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 59.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Možete li vi, gospodine, da sednete, da mi ne stojite tako iza leđa, psihološki mi loše deluje. Možete li da sednete? Ja nisam opasan čovek, bar ne u tom smislu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, sudski poslužitelj ima svoju svrhu i on će tamo i da oстане. Vaš komentar je zaista sasvim neprimeren.

SVEDOK ŠEŠELJ: Onda povlačim, gospodine Robinson, moj komentar.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitajte vi sami ovaj paragraf 59.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Pored toga, hiljade kosovskih Albanaca koji su pobjegli iz svojih domova i na taj način bili prisilno premeštani zbog postupanja snaga SRJ i Srbije i hotimično stvorene klime terora koja se proširila celom teritorijom Kosova, morali su potražiti sklonište za dane nedelje i mesece koje će provesti u drugim gradovima i selima i/ili po šumama i planinama činom pokrajine. Neka od tih interno raseljenih lica ostala su unutar pokrajine Kosovo tokom čitavog perioda na koji se odnosi ova optužnica, a mnogi su umrli usled teških vremenskih uslova, nedovoljnih količina hrane,

neadekvatne medicinske nege i iscrpljenosti. Drugi su, na kraju, prešli preko neke od granica Kosova sa Albanijom, Makedonijom, Crnom Gorom ili su prešli granicu pokrajine prema Srbiji. Snage SRJ i Srbije kontrolisale su i koordinirale kretanje mnogih kosovskih Albanaca raseljenih unutar Kosova sve dok i oni, napokon, nisu bili proterani sa Kosova." A ovde se u optužnici priznaje da su mnogi od tih Albanaca ulazili i u unutrašnjost Srbije. A Crna Gora je takođe u sastavu iste države. Dakle njima je bio cilj da se sklone samo sa onog mesta gde su najintenzivnija borbena dejstva NATO avijacije ili gde ih ugrožavaju teroristi. Oni su se iz ratom ugroženih okolnosti preseljavali tamo gde su ratna dejstva bila manja. To se dešava u svakom ratu na ovom belom svetu. A sasvim je neprimereno uz to pominjati neku klimu terora ili mučenja ili prisilnog preseljavanja i tako dalje.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, uz dužno poštovanje pozivam Pretresno veće da vidimo gde smo sada došli. Od svedoka se traži da pročita, a zatim komentariše pasuse iz optužnice i to dosta slobodno. To se ne poklapa sa vašim očekivanjem da će pitanja da se postavljaju koncentrisano, a na njih da se odgovara kratko. Ja predviđam da to nije obrazac ispitivanja za koji bi Pretresno veće želelo da se odvija bilo za ovog, bilo za sledećeg svedoka.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja sam već jasno dao do znanja da Pretresno veće sasvim jasno preferira kratke odgovore i kratka pitanja, direktna, specifična koja se konkretno odnose na pitanja iz optužnice i na njih kratke odgovore. Pa najbolje da taj način rada, onda i sledimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, da bih mogao da postavim kratko pitanje, ja bih morao da imam kratak citat. Na žalost, vi vidite da je u ovome šta gospodin Najs časti imenom "optužnica", tačka po tačka jedna ista stvar, što bi naši u Srbiji rekli ...

SUDIJA ROBINSON: Prekidam vas. Sledite moja uputstva. Neću da vam dozvolim da držite govor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle pročitali ste pola stranice koju sadrži ova tačka 59. Da li su interno raseljena lica napustila svoje domove zbog terora i prisile naših vlasti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Kategorički, ne. Napustili su svoje domove ili zbog dejstva NATO avijacije ili zbog prisile od strane albanske terorističke organizacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste govorili o tome kakav je naš odnos bio prema civilnom stanovništvu i albanskom i srpskom i svih drugih nacionalnosti, govorili o tome kako im je trebalo pomoći, šta je bila politika Vlade i kako je Vlada postupala u svemu tome. Pošto vam je stavljena primedba da to treba više da dokumentujete, molim vas odgovorite mi na par pitanja. S obzirom da ste bili potpredsednik Vlade, znate način njenog funkcionisanja, da li, da li Vlada donosi opšte odluke ili se bavi konkretnim situacijama u svakom selu, zaseoku ili nekom delu ponaosob?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U principu Vlada donosi opšte odluke, ali da bi donela te opšte odluke, ona mora dobro poznavati situaciju i najvažnije pojedinosti koje čine tu situaciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kako se te opšte, konkretizovane i sprovedene, te odluke u delo, da li, da li ste uredno obaveštavani o sprovođenju odluka Vlade?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, imali smo dnevne izveštaje o svemu šta se zbiva na Kosovu i Metohiji i o svim problemima s kojima se suočavaju lokalni organi vlasti, bilo lokalna samouprava, bilo lokalne ispostave centralne vlasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 60 piše, to možete da vidite, nadam se da je odmah tu iza ovog 59., "širokom Kosova u široko rasprostranjenom ili sistematskom nastojanju da se proterane kosovske Albance odvrati od povratka", ovo je čudan srpski jezik, "odvrati od povratka svojim domovima, snage SRJ i Srbije harale su i

pljačkale ličnu imovinu i privredne objekte kosovskih Albanaca. Snage SRJ i Srbije su pomoću masovnih racija, pretnji silom i nasiljem kosovskim Albancima pljačkale novac i dragocenosti, a na način koji je bio široko rasprostranjen ili sistematski, vlasti na graničnim prelazima krale su lična vozila i drugu imovinu kosovskih Albanaca koji su deportovani iz pokrajine.” Meni je žao što izgleda kao da vam kao da vam stalno postavljam isto pitanje, ali ako pogledate, videćete da su sve to različite tačke ovog istog dokumenta. Ja vam ovde tačku po tačku citiram ove ponovljene optužbe iz svih mogućih uglova. Recite, molim vas, kao potpredsednik Vlade koji je morao da bude informisan o tim masovnim pojavama na terenu, snage SRJ i Srbije...

SUDIJA ROBINSON: A kako glasi pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste imali saznanja o rasprostranjenim sistematskim pljačkama i sličnim pojavama o kojima se govori u paragrafu 60?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Snage Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije nisu harale i pljačkale. Ako je bilo pljačke, onda su to bili pojedinačni incidentni slučajevi. U svakom od takvih slučajeva reagovali su državni organi, sprečavali ili pod udar zakona podvodili izvršioce. Retko da je neki slučaj pljačke ili otičina ostao nekažnjen. Ja sam već rekao, imali smo nekoliko stotina procesuiranih slučajeva zločina koji su tamo počinjeni, bilo da je reč o ubistvima, bilo da je reč o pljačkama, otičina i ostalome. Dakle, to snage naše nisu uradile organizovano, nisu radile uopšte, ali bilo je pojedinačnih slučajeva da su pripadnici i tih snaga to ponekad radili, ali su državni organi u svakom takvom slučaju dejstvovali. I to se može dokumentovati iz državnih arhiva, za svaki slučaj kad su procesuirana krivična dela koja su se dešavala u toku bombardovanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je iznet čitav niz dokaza o tome, prema tome, ako bih vam postavio pitanje da li je ipak bilo slučajeva da su pripadnici vojske i policije ili druga lica vršili dela terora, pljačke nad Albancima na Kosovu i Metohiji, iz ovoga što ste sad rekli vaš bi odgovor bio “da”.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Bilo je takvih slučajeva, to ne može niko da spori, ali to su pojedinačni slučajevi i skoro svi ti slučajevi su procesuirani. Skoro svi. Verovatno je nešto promaklo pa nije procesuirano, ali to je mnogo manji deo od onoga šta je procesuirano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali da li se onda može reći da se radilo o nekakvim sistematskim i organizovanim zločinima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, to je čista izmišljotina. Organizovanih i sistematskih zločina, kategorički tvrdim, nije bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato kako su vlasti regovale na te zločine? Sve, od najnižih do najviših.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Odmah je dolazilo do hapšenja, do istrage i do krivičnih prijavi, bilo da je reč o vojnicima, bilo da je reč o policajcima, bilo da je reč o civilima. Nekoliko stotina takvih procesuiranih slučajeva je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro u tački 61 piše ... Pročitajte sami tački 61, molim vas.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Pored toga, širom Kosova snage SRJ i Srbije sistematski su oduzimale i uništavale dokumenta za ličnu identifikaciju i saobraćajne dozvole za vozila koja su pripadala albanskim civilima na Kosovu. Kako su kosovski Albanci isterivani iz svojih domova i upućivani ka granicama Kosova, na odabranim punktovima, na putu ka graničnim prelazima i na graničnim prelazima prema Albaniji i Makedoniji, od njih je traženo da predaju lična dokumenta. Ove radnje su preduzimane kako bi se izbrisao svaki trag prisustva deportovanih kosovskih Albanaca na Kosovu i kako bi im se uskratilo pravo na povratak domovima". Jedan jedini slučaj takav je postojao ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Pretpostavljam da ćete da kažete da se ništa tako nije dogodilo.

SVEDOK ŠEŠELJ: Nije vam dobra pretpostavka, gospodine Robinson, ja hoću da potvrdim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da vam postavim pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, da čujemo, da čujemo odgovor.

SVEDOK ŠEŠELJ: Takav se slučaj desio na graničnom prelazu kod Prizrena (Prizren), da su samoinicijativno policijski organi, pojedinci među policajcima na graničnom prelazu zahtevali od Albanaca da predaju lična dokumenta prilikom prelaska granice. Čim je šef policije u Prizrenu saznao, on je intervenisao i sprečio da se to dalje radi. A posledice oduzimanja dokumenata sigurno nisu mogle biti ovakve kave se navode u optužnici, jer se u Srbiji vodi centralni registar svih ličnih podataka, kompjuterizovani. U centralnom kompjuteru postoje svi podaci, sve matične knjige su uvedene i svaki Albanac i kad izgubi sva dokumenta kao i svaki drugi građanin mogao je to jednostavno da obnovi na osnovu podataka iz centralnog kompjutera. Nema ni jednog dokaza da smo intervenisali u centralni kompjuter ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Šešelj, ja shvatam da vi obično govorite glasno, međutim ponekad mi se čini da vičete. Nemojte da se uzbuđujete.

SVEDOK ŠEŠELJ: To nije tačno. Ja nisam uzbuđen.

SUDIJA ROBINSON: Pokušajte da govorite nešto tiše zato što vaši decibeli utiču na naše slušanje prevoda.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, vi biste možda mogli da smanjite intenzitet ovih mikrofona. Vi možda možete organizovati lekarski pregled pa ćete ustanoviti da mi je sad pritisak normalan, da mi je puls normalan i da opšte nisam uzbuđen. Ja ovako govori od kada znam za sebe. I ja ne mogu sada ...

SUDIJA ROBINSON: Idemo dalje, već sam rekao da to shvatam.

SUDIJA BONOMI: Problem je da vi morate da smanjite vašu jačinu, a ne mi našu. I bilo bi nam od velike pomoći kada biste pokušali malo da smanjite jačinu vašeg glasa.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, kada kažete "jedan slučaj", to se ne radi o jednom slučaju oduzimanja dokumenta kod jednog čoveka, nego u jednom slučaju jednog graničnog prelaza ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, o većem broju ljudi, ja ne znam tačnu brojku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, gde je to sagledano i gde je sam šef policije iz Prizrena kada je čuo ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Intervenisao i sprečio da se to dalje radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sprečio da se to dalje radi.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Objasnili ste da to ne bi imali nikavu svrhu jer postoji centralni sistem, ali to smo videli i u svedočenju generala Stevanovića tako da se na tome nećemo zadržavati. E sada, pošto ja idem po brojevima ovih tačaka, vratiću vas hronološki nešto na raniji period, a što se tiče broja, pročitajte tačku 75.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Paragraf 75?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, paragraf 75, ne tačku.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Tokom osamdesetih godina Srbi su izražavali zabrinutost zbog diskriminacije koju je prema njima sprovelo pokrajinsko rukovodstvo na čijem su čelu bili kosovski Albanci. Dok su kosovski Albanci izražavali zabrinutost zbog

ekonomske zaostalosti i zahtevali veću političku liberalizaciju i status republike za Kosovo. Od 1981. godine pa nadalje, kosovski Albanci su izlazili na demonstracije koje su vojska SFRJ i policijske snage Srbije suzbijale”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam, gospodine Šešelji. E sad mi odgovorite, da li su tokom osamdesetih godina kosovski Srbi izražavali zabrinutost zbog diskriminacije kojoj su bili izloženi od strane kosovskog rukovodstva ili iz drugih razloga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srbi ne samo da su izražavali zabrinutost, nego su se žalili na čitav niz konkretnih slučajeva diskriminacije i progona kojima su izlagani na Kosovu i Metohiji, a u čemu je učestvovalo i pokrajinsko rukovodstvo. To su bili sistematski progoni, a to potvrđuju političari iz ostalih delova Jugoslavije, a ne samo iz Srbije, nego iz Slovenije, iz Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, iz Makedonije, iz Crne Gore. Dalje, kosovski Albanci nisu izražavali zabrinutost zbog ekonomske zaostalosti, jer je Kosovo imalo najbrži ekonomski razvoj u bivšoj Jugoslaviji od 1945. godine do 1990. godine. I čitava Jugoslavija je izdvajala velike količine novca u posebne fondove za razvoj Kosova i Metohije. Ogromne količine novca su se tamo slivale. I treba uporediti stepen ekonomskog razvoja Kosova i Metohije sa ekonomskim razvojem Albanije. Pred Drugi svetski rat otprilike je bila ista situacija u Albaniji kao na Kosovu i Metohiji. Ekonomski razvoj Kosova i Metohije u periodu tih nekoliko decenija, ja mislim da je bio najveći u Evropi (Europe). Dalje, nikada nijedana albanska politička parija nije zahtevala političku liberalizaciju. Od 1981. godine do 1990. godine kosovsko-metohijski Albanci su formirali isključivo marksističko-lenjinističke, staljinističke komunističke partije, a valjda je nemoguće očekivati zahteve za liberalizaciju od takvih partija? Naša vojska i policija suzbijali su samo nasilne demonstracije. Mirne demonstracije koje su se odvijale u skladu sa zakonom, postojao je kod nas Zakon o javnim skupovima, niko nikada nije razbijao. Samo, dakle, nasilne demonstracije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa ovom tačkom 75 o kojoj ste odgovorili na ovih par elemenata i aspekata za šta su izražavali

zabrinutost, a posebno da li su kosovski Albanci izražavali zabrinutost zbog ekonomske zaostalosti i tražili liberalizaciju, ja ću da vas zamolim da se vratite na ovaj "Socijalizam" i članak Kristana koji sam vam citirao, nadam se da ste ga sačuvali ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, imam taj članak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte šta on piše 1981. godine pošto ova tačka 75 govori o situaciji tokom osamdesetih godina.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Samo mi recite na kojoj strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 1.731, molim vas, samo citirajte, 1.731 strana, četvrti pasus ...

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to stavi na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj deo, četvrti pasus, kaže: "U pogledu tvrdnje da su Albanci u Jugoslaviji neravnopravni ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, našao samo to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E samo stavite to na grafoskop, pa pročitajte sa grafoskopa. Samo jednu tu rečenicu: "U pogledu tvrdnje da su Albanci u Jugoslaviji neravnopravni"

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Da su nacionalno ugnjeteni i tako dalje, teško bi se moglo reći nešto drugo već da je to primer neprijateljske nacionalističke propagande. Uvođenje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne treba dalje, ne treba dalje. Dakle, ovo šta tvrde u tački 75, Kristan kvalifikuje, oni govore o osamdesetim godinama, Kristan kvalifikuje kao primer nacionalističke propagande, neprijateljske nacionalističke propagande.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ali da bi Pretresno veće znalo, ovde treba reći da je Kristan kasnije bio jedan od glavnih ideologa slovenačkog separatizma, izrazito antisrpski orijentisan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nas u ovom trenutku ne mora da interesuje. U svakom slučaju ovo šta piše u tački 75 Kristan praktično kvalifikuje to isto, kaže “tvrđnja da su Albanci neravnopravni, to je”, kaže, “primer neprijateljske nacionalističke propagande”.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad okrenite sledeću stranicu, 1.732, pa pročitajte drugi i treći pasus. Drugi počinje: “U pogledu drugog ugla neravnopravnosti Albanaca, to jest”, da li možete da nađete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: “U pogledu zahteva da Albanci u Jugoslaviji dobiju umesto autonomije republiku, jer bi tek time, navodno, postali ravnopravni, važi ocena da je parola ‘Kosovo-republika’ i način na koji ju je postavila albanska propaganda kontrarevolucionarna i neprijateljska, jer je njen cilj da se postigne promena ustavnog uređenja Jugoslavije, promena njenih unutrašnjih granica i da se na kraju postigne priključenje Kosova Albaniji”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sledeći pasus, molim vas.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: “Postavlje se pitanje zašto propaganda iz Albanije toliko naglašava da Kosovo mora postati republika. Normalno je da je svaki narod zainteresovan samo za jednu, a ne za dve države, kako bi bilo u slučaju Albanije i ‘Republike Kosova’. Interes Albanije za dve države otkriva se sa stanovišta potencijalnog otcepljenja Kosova od Jugoslavije i priključenja Albaniji. Zato je zahtev za republikom Kosovo samo prvi pripremljeni korak za planirani drugi, to jest za priključenje Kosova Albaniji. Da stvar tako stoji, može se zaključiti iz prigovora tiranskog dnevnika ‘Zeri i populi’ što se u Beogradu među raznim varijantama o uređenju Kosova samo o jednoj varijanti nije raspravljalo: o priključenju Kosova Albaniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, šta je bio smisao zahteva za statusom “Republike Kosovo”?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Otcepljenje od Jugoslavije i pripajanje Albaniji. Jer u ustavno-pravnoj i političkoj teoriji komunističke Jugoslavije, republike su formulisane kao države iako su bile samo

federalne jedinice, iako je to bio federalizam koji se iznutra razvijao, dakle nije bila reč o prostim državama koje su se udruživale u federaciju, nego je prethodno bila unitarna država Jugoslavija koja se iznutra razvila u federalnu republiku. Računalo se ako Kosovo dobije status republike, da će u dogledno vreme imati mogućnost da se putem principa samoopredeljenja izjasni o otcepljenju od Jugoslavije i priključenju Albaniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidite da na kraju, na strani 1.736, Kristan sugerira u poslednjem pasusu: "Nit vodilja u raščišćavanju tih odnosa mora da bude očuvanje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i jačanje njene unutrašnje čvrstine i međunarodnog ugleda". Dakle to stoji, to stoji na kraju. Očigledno je da je to šta je tada bilo svakome jasno da je put rešenja, put da se izbegne ovo šta se kasnije događalo, bilo upravo ono šta su režiseri rata na prostorima nekadašnje Jugoslavije nastojali da unište. Da li je to vaš nalaz?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I u razbijanju Jugoslavije i Srbije ...

TUŽILAC NAJS: To nije pitanje. Sada ulazimo u područje jedne debate gde optuženi, u stvari, sada iznosi svoje argumente.

SUDIJA ROBINSON: Koji je tačno vaš prigovor, gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS: Pa pitanje je glasilo "bilo je očigledno svima u to vreme kakva je situacija". Dakle, mi ponovo sad ulazimo u područje iznošenja takvih argumenata. Osim toga, vrlo je teško da se prati svedočenje i mislim da verovatno ima i nekih propusta u koncentraciji. Ovo ne bi trebalo da bude pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas da preformulišite pitanje, jer je bilo sugestivno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs često održi jedan govor, pa onda upita "zar ne" i onda vi ne kažete ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, znači "bilo je očigledno svima u to vreme" i tako dalje, to je sugestivno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, bez sugestivnog pitanja evo, ponoviću ovaj citat koji sam uzeo, pa vas molim, bez sugestivnog pitanja da date odgovor: "Nit vodilja u raščišćavanju tih odnosa mora da bude očuvanje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije." Gospodine Šešelji da li je to bio jedan opšti stav u ono vreme u Jugoslaviji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Sve političke elite u svim federalnim jedinicama imale su takav stav sve do negde 1989. godine. Dakle punih devet godina nakon izbijanja tih protivdržavnih nasilnih demonstracija u Prištini, koje su dovele do angažovanja i vojnih i civilnih policijskih efektivna iz svih federalnih jedinica, ne samo iz Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je, da li je bilo šta što se događalo na Kosovu ili u Srbiji moglo biti razlog da one promene takav stav krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, taj stav je promenjen samo po nalogu sa zapada, onog trenutka kad je sa zapada krenula akcija razbijanja Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svojsvu svedoka ovde je svedočio Ibrahim Rugova (Ibrahim Rugova) koji je izjavio da ja nisam želeo politički rasplet na Kosovu već produbljavanje nasilja u trajanju od 10 godina, sa namerom da proteram sa Kosova postojeće stanovništvo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, u tih 10 godina nije bili nikavog proterivanja albanskog stanovništva. Broj Albanaca se neprekidno povećavao, a nije se smanjivao. Drugo, sa vaše strane stalno su stizale inicijative da se nađe dogovor, sporazum o rešavanju tog problema. Vi ste imali i jedan sporazum postignut sa Rugovom po pitanju školstva, posredovanjem neke vatikanske, navodno humanitarne organizacije. To je bilo, koliko se sećam, 1995. godine i taj sporazum je sproveden i država je dala nekoliko zgrada da bi mogli Albanci da formiraju svoje privatne fakultete pošto nisu želeli, u većini nisu želeli da studiraju na državnim. I data im je tu puna sloboda, niko im se

nije mešao ni u nastavni plan, ni u program, ni u broj upisanih studenata. Mogli su sasvim slobodno na tome da rade. Niko nije dovedio u pitanje ni jedno pravo, nikakvu volju Albanaca za određenim oblicima svoje individualnosti i individualne i kolektivne samosvojnosti, samo da se ne dira u teritorijalni integritet Srbije. Samo, dakle, da ne dođe do izdvajanja jednog dela teritorije iz sastava Srbije. Samo je to bila tačka mimo koje se nije moglo. Sve ostalo je bilo, moglo je da bude predmat razgovora i nudili smo da bude predmet razgovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, pogledajte, odgovor mi je jasan koji ste dali i hvala vam, u vezi sa ovim njegovim tvrdnjama kako se produbljivalo nasilje da se izbacе sa Kosova. Rugova je, to vam je, za vas, gospodo, na stranici 4.382 transkripta, 3. maja ovde svedočio, takođe izjavio da u Rambujeu (Rambouillet) nije bilo spremnosti srpske strane za pregovore. On kaže, odnosno pitanje je: “da li je delegacija Demokratska liga Kosova (LDK, Lidhja Demokratike e Kosoves) bila ozbiljna u svojoj nameri da pregovara ili ne. To je transkript koji, na žalost, ovde ne daju na srpskom već samo na engleskom. Odgovor, to je, znači, Rugova: “da, bili smo i otišli smo tamo u uverenju da treba postići sporazum i to je bio stav i međunarodne zajednice, takođe, nakon masakra u Račku. Situacija se pogoršavala na Kosovu i, naravno, kosovska delegacija se sastojala uglavnom od predstavnika Demokratske lige Kosova uključujući i mene i druge demokratske grupe. Došao je trenutak za demokratsko jedinstvo, OVK i civilnog društva i bilo je takođe dva druga pripadnika tako da je ukupno bilo 15 pripadnika u ovom timu, a glavni položaj je bio sporazum ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci su zatražili da čitate malo sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, čuli ste šta kaže Rugova, je li to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije tačno jer u Rambujeu uopšte nije došlo ni do jednog sastanka delegacije Albanaca sa delegacijom

Vlade Republike Srbije. Ni do jednog jedinog, jer su Albanci izbegavali taj sastanak, odlučno odbijali da se sastanu. Kakvi su to pregovori ukoliko nema ni jednog sastanka pregovaračkih strana, ukoliko uopšte dijalog nije otvoren. Mi smo neprekidno hteli, članovi naše delegacije, da se razgovara, oni su uporno odbijali svaki razgovor. Ni do jednog jedinog sastanka nije došlo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vidite šta on kaže govoreći o srpskoj strani. Kaže: "Većina njih nisu bili ozbiljni. Meni se činilo da oni nisu bili tamo kako bi postigli neku vrstu sporazuma. To je bio naš utisak i to s obzirom na način kako su razgovori vođeni, odnosno kako je vođen sam taj postupak budući da nismo imali puno kontakata. Međutim, pregovori su trajali tri sedmice, ali mi nismo videli s njihove strane nikakvu spremnost da se postigne bilo kakav sporazum." On kaže da nije bilo puno kontakata. Da li je uopšte bilo ikakvog kontakta?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikakvog kontakta nije bilo i zato nisu mogli ništa da vide. Čak su izbegavali i slučajne kontakte prilikom šetnji po dvorištu dvorca Rambuje. I kako onda mogu da procene da nije bilo s naše strane volje, ako su bežali od svakog razgovora? Stav se naš može valjda sagledati kroz neki dijalog, kroz iznošenje tog stava na zajedničkom sastanku. Oni beže neprekidno od sastanka i pretpostavljaju kakvo je bilo naše mišljenje. A naše mišljenje je bilo da postignemo sporazum skoro po svaku cenu, samo da se ne dovede u pitanje teritorijalni integritet i suverenitet naše zemlje. Dakle bili smo za sve varijante autonomije. Bili smo za razgovor o bilo kom obliku autonomije koji je već proveren bilo gde u svetu, ne samo najviše standarde međunarodnog prava, nego ako ime negde i presedana u pogledu još viših prava nacionalnim manjinama, spremni smo bili da i o tome razgovaramo. Hteli smo da izbegnemo rat i hteli smo miroljubivo demokratsko rešenje krize.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelji, podsetite me da li ste vi bili prisutni tokom čitavih razgovora u Rambujeu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Mi srpski radikali smo imali stav da su ti razgovori

manipulacija zapadnih sila i de neće dati nikakv rezultat. Mi smo tu unapred rekli našim koalicionim partnerima, ali se nismo suprotstavljali kao članovi Vlade formiranju te delegacije. U toj delegaciji nije bio ni jedan član Srpske radikalne stranke. Mi jednostavno nismo imali poverenja ni prema Americancima, ni prema ostalim zapadnim silama. Znali smo da će nas lagati, da će nas prevariti, da će nas manipulirati i tako dalje. Ali nismo bili protiv da se proba i to kao konačno sredstvo, samo da se izbegne rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Došao je trenutak za pauzu od 20 minuta. Prekidamo sa radom.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj. Primetio sam da ne ustajete kada članovi Pretresnog veća ulaze i izlaze iz sudnice. Hteo bih da čujem vaš komentar, ali želim da vam kažem da mi se čini da je to izraz nepoštovanja, ne samo prema sudijama već i prema Međunarodnom krivičnom sudu. Svedok koji dolazi da svedoči ovde mora da se drži pravila, konvencija, a i samog protokola Suda. Ono šta stoji na raspolaganju Sudu ukoliko ostanete pri takvom ponašanju, a nemate neko prihvatljivo objašnjenje za to, jeste da Pretresno veće može da odluči da Pretresno veće neće više da sluša vaše svedočenje. A sad da čujemo šta imate da kažete.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, meni je poznato da je praksa ovog Međunarodnog suda da se svedok sedeći obraća Pretresnom veću. Drugo, ja sam pročitao sve normativne akte Međunarodnog suda koji su mi stavljeni na raspolaganje i ni u jednom od tih akata nisam pročitao da optuženi ili svedok treba da ustane kad ulazi Pretresno veće. I treći moj razlog su, treći razlog je verske prirode. Mene su upozorili sveštenici Srpske pravoslavne crkve, pre dolaska u Međunarodni sud, da su sudijske uniforme ovde po uzoru na uniforme nekadašnje rimokatoličke inkvizicije i da, jednostavno, to našoj

verskoj tradiciji ne odgovara. Ja ne razumem šta znači vaše ustajanje i vaše klanjanje prilikom dolaska i ulaska. Ja moram da vam priznam da mene to podseća na neki satanistički ritual. S druge strane, ja sam pokušao da u tome nađem i neko parapsihološko značenje. Ja se bojim da moja svest ukoliko se pokorim takvom vašem ceremonijalu ne bi bila kontrolisana od nekih nepoznatih faktora koje ja ne mogu da savladam. Međutim ...

SUDIJA ROBINSON: U redu, osvrnuću se na ova vaša tri objašnjenja. Rekli ste da je praksa Suda da se svedok obraća Pretresnom veću dok sedi. Mi se sada ne bavimo time. Vi možete da sedite dok se obraćate Pretresnom veću. Mi se sada bavimo praksom, protokolom o tome da svu ustaju kada članovi Pretresnog veća ulaze u sudnicu. Kažete da nigde niste pročitali da je taj zahtev negde zabeležen. Radi se o protokolu, radi se o konvenciji i čujete poslužitelja kako kaže "molim ustanite". Vi treba toga da se pridržavate. Što se tiče vašeg trećeg razloga, ja ga u potpunosti odbacujem. Radi se o besmislici. Razmislite o svemu ovome i onda ćete da odlučite kako ćete da nastavite, a to je nešto što se tiče interesa gospodina Miloševića. Možete da nastavite, gospodine Miloševiću.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ako ćete moje neustajanje sankcionisati prekidom mog svedočenja, ja ću ubuduće ustajati. Ali samo dok svedočim pred ovim Pretresnim većem. Dakle pod tom pretnjom da ćete prekinuti moje svedočenje, ja ću se povinovati i ustajaću.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću, možete da nastavite sa glavnim ispitivanjem.

prevodioci: Mikrofon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mikrofon, bio je isključen. Gospodine Šešelji, ovde je svedočio Knut Volebek (Knut Vollebaek), norveški ministar spoljnih poslova koji je u vreme formiranja Verifikacione misije i u vreme krize na Kosovu bio predsedavajući OEBS-a. On je naveo da sam mu ja na jednom od naših sastanaka

govorio o mojoj opredeljenosti za multietničko Kosovo, ali da se Albanci moraju povinovati srpskim zakonima i da nisam želeo de razgovaram o većoj autonomiji. Mislim, gospodine Robinson, da nema smisla da sada citiram transkript Knuta Volebeka jer bi to uzelo vreme, ali to je, otprilike, ono šta je on tvrdio. Prvo, da li je ikada bilo sporno da je Kosovo deo Srbije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, to nikada nije bilo sporno i niko od srpskih političkih predstavnika po Ustavu i zakonima nije imao pravo uopšte da dovodi u pitanje status Kosova kao sastavnog dela Srbije. Da ste vi pristali da razgovarate o Kosovu van sastava Republike Srbije, vi biste došli pod udar našeg Krivičnog zakona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa sad verovatno razlog nije bio to da ne bih došao pod udar Krivičnog zakona, već činjenica da je Kosovo deo Srbije, ali kad kaže da sam mu rekao da na Kosovu moraju da važe srpski zakoni, da li je logično da zakoni države koja se zove "Srbija" važe na celoj njenoj teritoriji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa to je u celom svetu logično, postoji u svakoj državi jedinstven pravni poredak. Ne može ništa da odstupi od tog jedinstvenog pravnog poretka. Dakle ne može se reći pravni poredak te i te držve ne važi na jednom delu njene teritorije, osim ako neko okupira taj deo teritorije. Sve dok postoji celovita država, pravni poredak mora biti jedinstven.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se tu radilo o nekim srpskim zakonima ili zakonima Republike Srbije koji važe podjednako za Srbe, Albance, Mađare, Muslimane, Rusine, Slovake, Rumune, odnosno sve nacionalnosti, odnosno sve građane? Da li je neko pravio neke zakone koji važe ili favorizuju Srbe ili su zakoni kao opšti pravni akti podjednako važili za sve građane koji žive na teritoriji države koja se zove "Republika Srbija".

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikada nismo imali nacionalne zakone. Uvek su svi naši zakoni bili državni i odnosili su se na sve građane. I svi su građani morali da se povinuju tim zakonima. Ali je i država štitila podjednako interese svih građana bez obzira na njihovu nacionalnu i versku pripadnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je država štitila i nacionalne osobnosti pripadnika nacionalnih manjina u pogledu zakonskih propisa kojima im se garantuje upotreba njihovog jezika, obrazovanja na sopstvenom jeziku, komuniciranje sa organima vlasti na sopstvenom jeziku uključujući i kad se nalaze pred sudovima da im se sudi na njihovom maternjem jeziku i tako dalje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pravo da se sudi na maternjem jeziku optuženog je bilo apsolutno pravo koje niko nikada nije smeo dovesti u pitanje. Država ne samo što je štitila takva prava nacionalnih manjina nego je i finansijski pomagala njihovu realizaciju. Svake godine u budžetu Srbije izdvajana je određena količina novca za pomoć medijima na jezicima nacionalnih manjina, za pomoć njihovih listova, radio-televizijskih stanica i tako dalje. Mnoge nacionalne manjine same nisu imale dovoljno novca da to finansiraju, pa im je država pomagala. Ako ta suma kojom je država pomagala nije bila uvek u skladu sa zahtevima, to je zato što je i sama država oskudevala u finansijskim sredstvima. Ali princip nikada nije narušavan. Pre agresije na Saveznu Republiku Jugoslaviju, na Kosovu i Metohiji je izlazilo oko 40 novina i časopisa na albanskom jeziku. Od kad je formirana naša Vlada, koliko se sećam, nikada nismo zabranili ni jednu novinu. I bila je potpuna sloboda vođenja uređivačke politike za svako od tih glasila. Nikad se nismo mešali šta oni pišu, za šta se zalažu, koji su im politički stavovi, bitno je samo bilo da ne čine nasilje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Ratomir Tanić je izjavio ovde da su srpske vlasti nastojale da produže konflikt sa NATO paktom da bi uvećali civilne žrtve i proglasili moralnu pobjedu. Šta vi kažete na ovu izjavu? Da li je to bio stav i nastojanje vlasti u Srbiji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa besmisleno je. Ja pre svega raspoložem činjenicama koje potpuno poništavaju kredibilitet Ratomira Tanića. Ratomir Tanić je ranije bio saradnik Službe državne bezbednosti Srbije, špijunirao svoje političke prijatelje i kolege za račun znači naše tajne policije, a potom je postao agent stranih obavestajnih službi i on to nije ni sporio. Dakle, sve izjave Ratomira Tanića se dovode u pitanje samom činjenicom što je on bio agent tajnih službi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dovode se u pitanje, to je nesumnjivo, ali još jednu njegovu izjavu bih želeo da komentarišete i za to sigurno imate razloga, on je izjavio ovde da smo mi znali da će zgrada Radio-televizije Srbije biti bombardovana, ali da svesno nismo evakuisali zaposlene.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutna izmišljotina. Mi kao Vlada nismo znali da će zgrada državne televizije biti bombardovana, a u noći kad je zgrada bombardovana, jedna od novinarki državne televizije bila je Angelina Vučić, majka ministra informisanja Aleksandra Vučića, inače visokog funkcionera Srpske radikalne stranke. Pa da smo mi znali da će zgrada biti bombardovana, valjda bi prvo ministar obavestio svoju majku da na vreme pobegne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Fred Abrahams (Frederick Cronig Abrahams) je naveo da izveštaj Hjuman rajts voča (Human Rights Watch) iz 1993. godine opisuje Kosovo kao policijsku državu gde srpske vlasti pokušavaju da iseke Albance iz naselja sa srpskim stanovništvom. Šta možete da kažete o ovim navodima i da li možete da se složite s takvim navodima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno nema ni jednog dokaza da su srpske vlasti pokušale da iseke bilo koje naselje sa albanskim stanovništvom, pogotovo ne te 1993. godine. Apsolutno nema ni jednog dokaza. Naravno, Srbija je imala na Kosovu značajne policijske snage, ali cilj tih snaga je da se sačuva javni red i mir. Albanci su na Kosovu imali neuporedivo veće slobode nego u ostalim delovima Srbije i Savezne Republike Jugoslavije. Mnogi nisu plaćali ni struju, ni poreze, ni takse, ni komunalije, vodu i ostalo, ni stanarinu, a vlasti nisu ni pokušavle da im to prinudno naplate da ne bi došlo do incidentnih situacija. Dakle, Albancima kao nacionalnoj manjini tada je tolerisano mnogo toga što je bilo protivno zakonima, a što ne bi bilo tolerisano u bilo kom drugom delu Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle što ne bi bilo tolerisano ni jednom građaninu srpske nacionalnosti.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs je ovde prilikom unakrsnog ispitivanja generala Obrada Stevanovića, to je na istu ovu temu o kojoj je govorio Abrahams u svom svedočenju ... Dakle, gospodin Najs je tvrdio da je čitava Srbija bila policijska država u kojoj je stanovništvo živelo u strahu. Naime, evo, na primer, na strani 40.115, citiram gospodina Najsa, kaže: "Vraćam se, ako gledamo stvari hronološkim redom, vraćam se na to da se zaista radilo o policijskoj državi koja je postajala sve ekstremnija tokom devedesetih. Da li prihvatate, na osnovu vašeg poznavanja države u kojoj ste radili da su policija ili bilo ko drugi ko je bio ovlašćen da koristi silu, da su oni to, u stvari, koristili nekažnjeno i da je zbog toga stanovništvo živelo u strahu". Da li je tačna tvrdnja gospodina Najsa da je Srbija bila policijska država i da je narod živeo u strahu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Po definiciji policijska država je država u kojoj ne postoji pravni poredak i u kojoj vlada policijska samovolja. Srbija nikada kroz svoju istoriju nije bila u takvoj situaciji. Naravno, to ne znači da je naša demokratija, da je naš demokratski poredak bio savršen. Bilo je tu određenih slabosti i određenih manjkavosti, ali mi smo u tom periodu od 1990. godine do 2000. godine imali mnogo više građanskih sloboda i prava nego posle 2000. godine. Pa smo stalno povećavali te građanske slobode i prava. 1990. godine imali smo situaciju da policija može uhapsiti osumnjičenog građanina i držati tri dana u policijskom pritvoru. Nakon nekoliko godina je to promenjeno, pa je policija uhapšenog građanina mogla držati samo jedan dan u policijskom pritvoru pa ga onda morala predati istražnom sudiji. Zatim, kod hapšenja građana maksimalno je građanin u pritvoru mogao da bude u pritvoru šest meseci, sada su podigli to na dve godine pre podizanja optužnice i ko zna šta su još sve uradili u međuvremenu. Dakle, imali smo najviši međunarodni standard postignut na tom planu. Zatim, u Srbiji je veoma retko dolazilo do hapšenja političkih protivnika, a ja vam to mogu najbolje svedočiti pošto je vaša vlast gotovo samo mene hapsila, gospodine Miloševiću. Nikada niste hapsili nikoga iz ovih prozapadnih partija osim jednom il dvaput Draškovića kada je izazivao krvoproliće i pogibije na ulicama i njega ste i amnestirali i davali mu aboliciju, a mene kad ste hapsili držali

ste me u zatvoru do poslednjeg dana. Doduše, ja nikad nisam ni moljakao da me pustite pre vremena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro, s obzirom na to vaše iskustvo, gospodine Šešelj, vi ste upravo tokom devedestih godina imali posla s policijom i bili ste hapšeni. Da li vaše iskustvo govori da se radilo o policijskoj državi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Proceduralna prava zakonom propisana uvek su striktno poštovana. Moglo je da mi se desi da mi se pojavi lažni svedok na suđenju pa da me lažno optužuje za nešto šta nisam uradio, ali da se neko moje proceduralno pravo, što se dešava isključivo u policijskim državama, prekrši, ja takvog slučaja nemam. Jer tamo gde nema kršenja proceduralnih prava osumnjičenih, uhapšenih i tako dalje, takođe nema policijske države. Policijska država je država sa policijskom samovoljom. A kod nas je policija uvek bila striktno podložna civilnoj vlasti. A ja sam prošli put rekao da smo imali i mnogo manje policajaca nego što danas ima u Srbiji. Bilo je oko 25.000 dok smo imali probleme na Kosovu i Metohiji, sada kad naše policije nema na Kosovu i Metohiji, ima više od 30.000 lica sa posebnim ovlašćenjima što se odnosi i na policajce. Ta posebna ovlašćenja su ovlašćenja da se pod određenim zakonom propisanim uslovima vrše hapšenja i privođenja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, koliko dugo ste bili u zatvoru?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam bio više puta u zatvoru, gospodine Robinson. Ja sam rekao iz moje biografije prošli put, jednu dugodišnju robiju na koju sam bio osuđen, a u Beogradu sam hapšen jedno sedam-osam puta i bio u zatoru neko kraće vreme. Prvi put sam uhapšen dok sam bio na predavanju Milovana Đilasa na tribini Slobodnog univerziteta 1984. godine i držan tri dana. U vreme vlasti ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, hvala vam, gospodine Šešelj. I u svim tim slučajevima kad ste bili hapšeni i kada vam je suđeno i dok ste bili u zatvoru, vi kažete da su sva vaša prava bila ispoštovana.

SVEDOK ŠEŠELJ: Proceduralna prava su bila poštovana. Ali mi se jednom desilo da mi se pojave dva lažna svedoka iz konkurentskih političkih partija, pa tvrde, na primer, da sam fizički nasrnuo na predsednika savezne Skupštine, a ja nisam fizički nego samo verbalno. Na primer, to je bio razlog da budem osuđen mesec dana. Ili jednom prilikom kad je jedan naš poslanik polio vodom predsedavajućeg Narodne skupštine, donesena je odluka skupštinske većine da on bude udaljen sa sednice. Došla je policija da ga izbači, mi smo ga svojim telima branili i onda sam osuđen na dva meseca zatvora. A taj poslanik koji je skrivio incident, nije uopšte osuđen, na primer.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, dakle to je bilo vaše iskustvo. Ja pretpostavljam da se Tužilaštvo oslanja na jedan daleko veći raspon dokaza. Recimo da imaju na umu i iskustva manjina, recimo kosovskih Albanaca. U vezi sa tim da li vi možete da nam kažete bilo šta o tome da li su njihova prava poštovana? Da li se može razumno, na osnovu vašeg iskustva, doći do jednog opšteg zaključka?

SVEDOK ŠEŠELJ: Do dolaska na vlast gospodina Miloševića negde krajem osamdesetih godina, bilo je i hapšenja Albanaca zbog verbalnog delikta kao što su hapšeni građani svih drugih nacionalnosti. Od kad je gospodin Milošević došao na vlast, garantujem da ni jedan Albanac nije uhapšen zbog verbalnog delikta odnosno delikta mišljenja. Građani albanske nacionalnosti hapšeni su samo zbog nasilja i terorizma. A moj primer je usamljen u celoj Srbiji. Rekao sam, nemate nijednog drugog lidera opozicije koji je imao takvu sudbinu kao ja, a moram vam priznati, gospodine Robinson, da sam često stalnim provokacijama sa svoje strane prosto naterao vlast gospodina Miloševića da primeni takve mere. Nekad mi je bio politički cilj da napravim incident koji će me odvesti u zatvor, jer posle toga snaga moje partije raste.

SUDIJA ROBINSON: U redu, izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hajde da nastavimo sa ovom temom o policijskoj državi. Gospodine Šešelj, prilikom unakrsnog

ispitivanja ovog istog svedoka Obrada Stevanovića, generala Stevanovića koji je nedavno svedočio, gospodin Najs je rekao da ubistva važnih ljudi nije bilo nešto neuobičajeno, nisu bili neuobičajena pojava u Srbiji. Odnosno, on kaže: "Pogotovu između 1997. godine i 2000. godine atentati na ugledne ličnosti bili su nešto što nije bilo neuobičajeno". Da li je to tačno.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U tom periodu bilo je atentata na ugledne ličnosti režima. Ubijen je Boško Perošević, visoki funkcioner vaše partije, ubijen je ministar odbrane ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo stanite tu. Boško Perošević je bio predsednik Vlade Vojvodine i potpredsednik Socijalističke partije Srbije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da i visoki funkcioner vaše partije. Ubijen je ...

SUDIJA ROBINSON: Samo se za trenutak zaustavite. Budući da govorite isti jezik, postoji tendencija da ne pravite pauzu između pitanja i odgovora. Molim vas lepo da pravite pauzu između pitanja i odgovora. Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs je kao primere takvih ubistava naveo ubistva Radovana Stojčića Badže, Slavka Ćuruvije, advokata Keljmenđija (Bajram Kelmendi), Fehmija Aganija (Fehmi Agani), Arkana, Pavla Bulatovića, Ivana Stambolića, mislim da je naveo ubistvo i Zorana Đinđića. Da li znate još neke slučajeve?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja imam mnoga saznanja o tim ubistvima. Što se tiče Fehmija Aganija, on je ubijen u nekom incidentu dok je rat trajao, ali ne znam tačne okolnosti. Ali se proćulo da je ubijen u nekom incidentu koji se desio dok je on pokušao da napusti Srbiju, ne znam tačno okolnosti. Što se tiče ubistava ovih ostalih, ja sam se time lično mnogo bavio. Vama je poznato da sam ja bio predsednik anketnog odbora savezne Skupštine koji je istraživao činjenice i okolnosti vezane za ubistvo ministra odbrane Pavla Bulatovića i naš anketni odbor je došao do imena ubice i mogućih motiva, a onda se na mene sva propagandna mašinerija režima

Zorana Đinđića obrušila, napadali su me svim sredstvima, čak podosili krivičnu prijavu da sam odao državnu tajnu. A Ivan Delić za koga smo dokazali da je ubio Pavla Bulatovića, nikada čak povodom toga nije ni saslušan. On je inače poznat po čitavom nizu kriminalnih aktivnosti te vrste. Što se tiče ubistva Radovana Stojčića Badže, on je bio general-pukovnik policije i pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Srbije. Ja sam došao do saznanja saslušavajući šefa Službe državne bezbednosti Radomira Markovića, generala takođe koji je tada bio u zatvoru, da je Radovan Stojčić Badža ubijen zbog neke povezanosti sa švercom duvana. Ja sam tu osumnjičio direktno čuvenog Stanka Subotića zvanog "Cane Žabač" koji je kralj duvanske mafije na Balkanu i u to je bio povezan i tadašnji predsednik i sadašnji predsednik Vlade Crne, Milo Đukanović i tako dalje. Što se tiče ubistva Ivana Stambolića, ono još nije razjašnjeno. Ivan Stambolić je ubijen mesec dana pred septembarske izbore 2000. godine. Odmah su opozicione prozapadne političke partije počele vas da optužuju. Ali Ivan Stambolić tada nije bio nikakav politički faktor. Niko iz vlasti nije mogao imati interesa za njegovo ubistvo. Neko vreme nakon ubistva Ivana Stambolića kad je već došlo do promene vlasti u Srbiji, nova vlast predvođena Zoranom Đinđićem, je sistematski zataškavala to ubistvo. Tek kad je ubijen Zoran Đinđić, onda je vlast saopštila da su pronašli mesto gde su zakopani posmrtni ostaci Ivana Stambolića i kao otkrila je ubice Ivana Stambolića, ali se ispostavilo da su osumnjičene ubice Ivana Stambolića zapravo ljudi koji su Zorana Đinđića u petooktobarskom puču 2000. godine doveli na vlast. Što se tiče ubistva Zorana Đinđića, ubili su ga očigledno oni isti koji su ga doveli na vlast, jer je u jednom trenutku pokušao da se protiv njih okrene. I sam bio osumnjičen za učešće u ubistvu Zorana Đinđića. Protiv mene je podignuta optužnica. Ovde su dolazili specijalni sudija i specijalni tužilac iz Beograda da me saslušavaju. Posle godinu dana protiv mene je povučena optužnica. Ministar unutrašnjih poslova iz Đinđićeve Vlade, Dušan Mihajlović, godinu dana u svakom medijskom istupu me je optuživao da stojim iza Đinđićevog ubistva, a sad kad je pao s vlasti, objavio je knjigu sećanja u dva toma i tamo kaže da apsolutno ni na koji način nisam bio umešan u Đinđićevo ubistvo.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa ovim, da li znate nešo o ovim drugim ubistvima, Keljmendi, Slavko Ćuruvija, Arkan.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ubistvom Keljmendija nisam se ponovo bavio i ne bih mogao ništa posebno da kažem osim da sam čuo da je tu bila reč o unutar albanskom obračunu. Ali detalje zaista ne znam. Što se tiče Slavka Ćuruvije, ja sam javno prozivao i organizatore i izvršioce tog ubistva. Režim Zorana Đinđića na to uopšte nije reagovao, a u međuvremenu su skoro svi oni koje sam javno optuživao kao izvršioce ubistva takođe likvidirani u mafijaškim obračunima. Što se tiče Željka Ražnatovića Arkana, on je ubijen početkom 2000. godine. I zna se tačno ko ga je ubio i kako su ga ubili. Motivi su bili da se preuzme kontrola nad beogradskim podzemljem kako bi se podzemlje moglo instrumentalizovati u predstojećoj smeni vlasti u Srbiji, jer se znalo, pošto je Željko Ražnatović Arkan osumnjičen i optužen od strane Haškog tribunala, da on nije iamo kud, da je on morao da ostane u Srbiji, on nije imao izlaza, dakle. Dok je on bio u Srbiji, niko nije mogao zagospodariti beogradskim podzemljem. Oni koji su likvidirali Arkana, preuzeli su celo mafijaško podzemlje i instrumentovalizovali u petooktobarskom puču.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste, da ste se posebno bavili istraživanjem ubistva Pavla ...

SUDIJA ROBINSON: Jeste li čuli da vas prevodioci opet mole. Pogledajte transkript. Prevodioci vas obojicu mole da usporite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja nisam čuo da su to rekli. Verovatno su rekli na vašem kanalu. U kom svojstvu ste se bavili istraživanjem ubistva Pavla Bulatovića?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Bio sam savezni poslanik. Na inicijativu Srpske radikalne stranke formirani su anketni odbori Veća građana i Veća republika za ispitivanje činjenica i okolnosti vezanih za ubistvo Pavla Bulatovića, pošto je savezna Skupština bila nezadovoljna policijskim rezultatima na tom planu. U tom anketnom odboru

bili su predstavnici svih političkih partija iz savezne Skupštine i Srbije i iz Crne Gore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite koga ste sve saslušali? Kad kažem "vi", ne mislim samo na vas lično, nego mislim na članove anketnog odbora.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Uglavnom sam ja sam vodi saslušanja kao predsedavajući oba anketna odbora. Saslušali smo veliki broj ministara, armijskih i policijskih generala i drugih državnih funkcionera.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste vodili ta saslušanja, ali ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... pretpostavljam ne sami, već u društvu sa nekolicinom članova anketnog odbora.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Svi su članovi anketnog odbora u tome učestvovali i svi su postavljali pitanja. Ali ja sam ta pitanja najintenzivnije postavljao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pomenuli ste da ste saslušali bivšeg načelnika Resora državne bezbednosti Radomira Markovića.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. On je u to vreme već bio u Centralnom zatvoru. Mi smo uputili zahtev Okružnom sudu, predsedniku Okružnog suda da nam omogući saslušanje. Dobili smo odobrenje, otišli smo u Centralni zatvor i saslušali ga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je on nešto rekao o bilo kavoju torturi kojoj je bio izložen i razlozima zbog kojih je bio izložen toj torturi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. On nam je ispričao i to je ušlo u stenogram anketnog odbora, da su ga na nezakonit način izvodili iz Centralnog zatvora. Po našem pravnom sistemu, optuženi ili osumnjičeni se može izvesti iz zatvora samo po nalogu nadležnog suda. Dakle, policija nema apsolutno ništa s njim: niti može da dođe s njim u kontakt, niti može da ga saslušava, niti da ga ispituje, bilo šta

drugo. Onog trenutka kad je on predat istražnom sudiji, on je u isključivoj sudskoj nadležnosti. Međutim, po njega je došla policija, odvezli su ga kolima u Institut bezbednosti u Beogradu. Tamo je bio Dušan Mihajlović, bili su još neki visoki politički funkcioneri. Priedili su mu ručak i u toku tog ručka ubeđivali su ga da mora lažno vas da optuži za razna ubistva koja su se dešavala u Beogradu i u Srbiji, uključujući ubistvo Ivana Stambolića, pokušaj ubistva Vuka Draškovića i tako dalje, a da će mu za uzvrat ukinuti optužnicu, odnosno da će obustaviti krivični progon, da će mu dati lažni identitet i da će ga snabdeti dovoljnim finansijskim sredstvima da on i njegova porodica do kraja života mogu bezbrižno da žive u bilo kojoj zemlji u svetu koju on izabere. Ja mislim da vi tu imate, ja sam objavio kompletan stenogram sa svih tih saslušanja i da imate i stenogram saslušanja generala Radomira Markovića u kome se vidi šta je on izjavio članovima anketnog odbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj stenogram koji je objavljen sa njegovog saslušanja, ovde se nalazi u tabulatoru 12. Molim vas da ga pronađete. Neću da insitiram da čitamo sad veliki deo tog transkripta. Molim vas otvorite sada 156. stranu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od sredine strane piše: "Profesor-doktor Vojislav Šešelj: Za ovo vreme dok ste u pritvoru, da li vas neko ucenjuje?". Čitajte dalje sami, molim vas.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Radomir Marković kaže: "To je stara priča. Opet ja: "Ja znam iz svojih privatnih informacija, ali ovo je zvaničan razgovor. Radomir Marković: Gospodine ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi znate proceduru. Prvo bismo to morali da pronađemo na engleskom.

TUŽILAC NAJS: Negde pri dnu strane 2, sa oznakama prvi vrhu od 150 - 160.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li sada možemo da nastavimo, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Da, da.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Radomir Marković odgovara: "Gospodine Šešelj, ja sam uhapšen da bih teretio Slobodana Miloševića da je on *modus vivendi* svih tih zala i terorističkih dela. Šešelj: Da li ste izvođeni iz zatvora bez naloga istražnog sudije? Radomir Marković: Jesam. Šešelj: Koliko puta? Marković: Jedanput. Ovaj me drug izveo. Pokazuje na prisutnog policajca", odnosno zatvorskog stražara. "Šešelj: Ko vas je izveo? Zoran Mijatović. Zoran Mijatović je tada bio šef Službe državne bezbednosti Srbije. Glavni šef. Gde vas je odveo? Marković: U vilu Resora državne bezbednosti u krugu Insituta bezbednosti. Tamo postoji jedna izolovana zgrada koja se zove "vila". Tu me je odveo i tu je posle došao Goran Petrović i ministar Mihajlović. Šešelj: Šta su od vas tražili? Marković: Tražili su od mene da teretim Slobodana Miloševića, da priznam sva ta krivična dela, sva ta silna ubistva i da kažem da je to meni direktno naložio Slobodan Milošević. Šešelj: Šta su vam nudili?

prevodioci: Molimo da čitate sporije.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nudili su mi novi identitet, slobodu, novac, meni i porodici i zemlju u koju hoću da idem. Šešelj: Kad im vi kažete da niste umešani u ubistva, kako oni na to reaguju? Marković: Ja sam od prvog dana mojim kolegama koji su dolazili ovde da razgovaramo, ukazivao na osnovne propuste koji su učinjeni u samom postupku i uzimanju izjava i iskaza od tog lica koje mene tereti. Nadao sam se da oni hoće da mi pomognu. Nadao sam se da su slučajno prevideli nešto. Nisam znao da je to bio scenario napravljen da se ja teretim, da se navedem u takvu bezizlaznu situaciju, da bih ja teretio Miloševića, da bi njemu bilo suđeno ovde i da bi se opravdalo sve ono šta se činilo da je on taj terorista. Vi dobro znate kada su vas hteli ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dovoljno je, dovoljno je ...

SUDIJA ROBINSON: Dobro, mislim da je to ono šta možemo da izdržimo. Sada postavite pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je prilikom saslušanja Marković rekao na zvaničnoj sednici anketnog odbora, da li je anketni odbor tu bio u svom punom sastavu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, anketni odbor nije bio u punom sastavu, ali ovde na početku imate spisak članova koji su bili. Tu je pored mene bio Mileta Bulatović iz Socijalističke narodne partije Crne Gore, Miodrag Đidić iz Demokratske stranke, Đinđićeve Demokratske stranke, Veljko Odalović iz vaše Socijalističke partije i Želidrag Nikčević iz Narodne stranke Crne Gore. Bio je službeni sekretar anketnog odbora Gordana Perišić iz osoblja savezne Skupštine, službeni stenograf Milena Vasiljević i službeni stenograf Zora Zlatković. Savezna Skupština čuva i snimak tog razgovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli da je bio veliki napad na vas zato što ste objavili ovaj stenogram.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kad smo počeli da radimo, prvo, znate, svi su iz vladajućih režimskih struktura potcenjivali naše mogućnosti da bilo šta doznamo kroz rad tog anketnog odbora. Tako je, zapravo i promaklo na saveznoj Skupštini da se donese odluka o formiranju. Međutim, mi smo veoma ozbiljno pristupili tom radu, to se može videti iz cele ove knjige. Ja sam knjigu od 1.000 gusto složenih strana objavio sa početnim materijalima, stenogramima i ostalim materijalima anketnog odbora. Mi smo se dogovorili na početku da sve što saznamo držimo u diskreciji dok ne završimo rad. Kad smo završili rad anketnog odbora, usvojili izveštaj sa kojim idemo na saveznu Skupštinu. Mi smo se dogovorili da kompletan materijal anketnog odbora učinimo javnim i čim je predat izveštaj, ja sam velikoj grupi novinara dao pojedine delove transkripata anketnog odbora i mnoge novine su počele to u obliku feljtona danima da objavljuju. To je žestoko uzdrimalo tadašnji režim u Srbiji. Zoran Đinđić je bio van sebe od besa, odmah je krivičnu prijavu pro-

tiv mene podneo za odavanje državne tajne. Ta krivična prijava nikad nije procesuirana, ali godinama se govorilo da ona postoji u sudu i tek pre neki dan dobio sam obavještenje da je ta krivična prijava povučena. Dakle, režim je bio besan što smo objavili mnoštvo tih detalja koji raskrinkavaju i pozadinu i izvršioce ubistva, ne samo Pavla Bulatovića, ministra odbrane, nego i za mnoga druga ubistva. Konkretni motivi ubistva Pavla Bulatovića, ministra odbrane, ukazuju na učešće i stranih inspiratora s obzirom da je svima u Srbiji i Crnoj Gori bilo jasno, da je ostao živ Pavle Bulatović, nikada Predrag Bulatović ne bi uspeo da otme političku partiju Momiru Bulatoviću. Ovo je slučajna koincidencija da sva tri lica imaju isto prezime, iz iste su šire porodice u CrnojGori, ali nisu u neposrednom srodstvu. Međutim, posle 5. oktobra Amerikanci su naložili Predragu Bulatoviću da otme političku partiju dotadašnjem saveznom premijeru Momiru Bulatoviću. Da je bio živ Pavle Bukatović, to bi bilo apsolutno nemoguće, imajući u vidu njegov uticaj i autoritet u Crnoj Gori i u samoj partiji. Dakle, ubistvo Pavla Bulatovića je bilo u sklopu priprema za završni puč u Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koga ste prozivali, pomenuli ste, za ubistvo Ćuruvije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Za ubistvo Ćuruvije sam izvesnog Jorgu prozivao, zatim izvesnog Ćandu, to su sve nadimci poznatih kriminalaca U Beogradu. Mislim da se ovaj Jorga prezivao Jeftović, ne mogu sad vam se setiti svih tih imena, ali u knjizi sve postoji. Ćuruvija je ubijen onda kada on za režim nije bio više nikakav problem. Ćuruvija je bio vlasnik najprljavije novine koja je ikada izlazila u Srbiji i koja se zvala "Dnevni telegraf". Pred sami rat mi smo doneli jedan malo restriktivniji Zakon o informisanju i na osnovu tog zakona on je pretrpeo izvesne sankcije koje su mu zatvorile novine. On je prestao da štampa svoje novine, jer nije mogao izdržati kazne, brojne visoke novčane kazne za sve klevete i uvrede koje je lansirao preko svojih novina. Kad je on zatvorio svoju novinu, kad više za vlast nije imao nikavog interesa, iznenada, kad je već počelo bombardovanje, dolazi do njegovog ubistva. Dugo je, naravno, zataškavano to ubistvo, dovođena je u vezu Služba državne bezbednosti na

osnovu navodnih naloga o njegovom praćenju, ali nikada niko ozbiljno, pošto smo mi uskoro izgubili vlast, nikada niko ozbiljno nije istražio celi slučaj, niti do kraja razrešio to ubistvo. On je bio vezan i za neke finansijske afere, dakle ulazio je i u neke špekulantske poslove, u šverc i tako dalje, ali verovatno to za Sud nije sada značajno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, jeste li videli kako ste sada govorili ovu poslednju rečenicu? To je bio modulirani govor. Pokušavajte da održavate taj nivo govora, jer zaista je veoma teško za mene da se koncentrišem. Upravo ste postigli onaj nivo tona koji je sasvim prihvatljiv. Pokušajte to da održite.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, možda je to posledica straha koji ste ulili u mene pretnjom da ćete prekinuti moje svedočenje ukoliko ne budem po komandi ustajao prilikom vašeg ulaska i izlaska. Pa možda taj strah još deluje, možda je dodatna količina adrenalina suzila moje govorne mogućnosti. Ali molim vas namojte očekivati da govorim ovako kao gospodin Najs, žena bi me moja odmah ostavila.

SUDIJA ROBINSON: Ja sam primetio da je i ranije vaš nivo decibela bio veći. Sada ste upravo postigli jedan umereni ton i bilo bi dobro kada biste to pokušali da održite. Mislim da je to u interesu svih.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam rekao da ću se truditi, ali sada sam umoran, pa je možda ton i zbog toga nešto niži. Ali ako slučajno povisim ton, znajte da to nije namerno i da to nije u svrhu onemogućavanja vašeg rada. Ili ometanja. Nego, jednostavno, što je moj temperament takav.

SUDIJA ROBINSON: Ja nikada nisam rekao da je to namerno. Naprotiv, ja sam jasno rekao da to nije namerno i da to nije smišljeno kao nešto nepristojno. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle da se vratim na pitanje,

gospodine Šešelj, ovo šta je gospodin Najs rekao u unakrsnom ispitivanju generala Obrada Stevanovića: "Tokom godina između 1997.godine i 2000. godine, pogotovo, atentati na značajnije ljude bili su nešto što nije bilo neuobičajeno". Sada da ne kažemo 1997. godina, 2000. godina na koju je ukazivao gospodin Najs nego da uzmemo od 1989. godine pa do 2000. godine, da li je ubijen ijedan opozicioni lider za sve vreme to, od 1989. godine do 2000. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Nikada ni jedan opozicioni lider nije ubijen. Ubijani su samo kriminalci, najčešće u međusobnim obračunima podzemlja, ali ubijani su i visoki funkcioneri režima, uglavnom oni za koje se pouzdano znalo da su od vašeg najvišeg poverenja. Radovan Stojčić Badža je, na primer, bio čovek od vašeg najvišeg poverenja koji vam je bio, iskreno, onako do krajnosti odan. To znam pouzdano, iako me je taj Badža hapsio svojevremeno u Gnjilanu (Gjilan) i dva meseca u zatvor strpao i tako dalje, ali ja moram objektivno tu da svedočim o činjenicama. Desila su samo dva pokušaja atentata na Vuka Draškovića. To je jedini opozicioni lider koji je bio izlagan atentatima, navodnim atentatima. Međutim, okolnosti su bile veoma čudne. Prvi put je to bilo na "Ibarskoj magistrali" kada je u susret koloni vozila u kojoj se on našao iznenada naišao kamion pun peska i Draškovićev vozač, inače brat njegove supruge, na licu mesta poginuo, a Drašković je prošao nepovređen. Meni je odmah to bilo sumnjivo, iako su naši policajci prvi izveštaj Vladi podneli da je reč o saobraćajnom udesu. Međutim vozač nije pronađen. Ja sam dao javnu izjavu da su mi okolnosti sumnjive i onda je počela istraga. I odjednom u istrazi se počne pojavljivati da je bio kamion Službe državne bezbednosti, da su službenici Državne bezbednosti u tome učetovali i tako dalje. Afera je bila veoma neprijatna za vlast. A posle se ispostavilo, isti oni koji su osumnjičeni za pokušaj ubistva Vuka Draškovića, dovode Zorana Đinđića na vlast. E sad ovde opet je pitanje motiva. Vi znate, gospodine Miloševiću, da vam je Drašković uvek bio rezervna varijanta. Uvek ste strepeli da ćete se samnom sukobiti, da će se Vlada raspasti i on je bio spreman da uskoči. I držali ste ga, negovali ste ga kao neku nežnu biljku koja će vam biti na raspolaganju. Znali ste koja je moja priroda, da nekada kad se sukobimo, tu nema nikakvog izlaza nego razlaz i tako dalje.

Draškovića ste stalno i držali u nadi da će se ova Vlada raspasti i da ćete s njim formirati koaliciju. I on vam je često dolazio i posle bombardovanja. A onda, odjednom, atentat na Draškovića. Kome je Drašković u tom trenutku najviše smetao? Najviše je smetao, odgovorno tvrdim, Zoranu Đinđiću, jer dok je Drašković bio aktivan na srpskoj opzicionoj sceni, Đinđić je bio u nemogućnosti da ujedini prozapadnu opoziciju. Desio se nekoliko meseci posle toga atentat na Vuka Draškovića u Budvi, veoma čudan atentat. Atentator puca nekoliko puta, pa mu jedan metak povredi levo uvo, a drugi metak desno uvo. A Drašković ostane, praktično, nepovređen. To su lakše povrede koje nisu ni od kakvog značaja. Sam Vuk Drašković meni je pričao, kad god bi boravio u Budvi gde ima stan u nekom elitnom budvanskom naselju, svaki put je policija Crne Gore davala obezbeđenje ispred njegovog stana. Tog dana kad je na njega pucano, iz nepoznatih razloga policija Crne Gore je povukla obezbeđenje. Znači, znali su šta se sprema.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji dali ste ceo odgovor. Gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, idemo, onda, dalje. Ja se nadam, ja sam zaboravio da posebno zahtevam ... Pretpostavljam, gospodine Robinson, da možete ove dokazne predmete koji su do sada citirani, koji su uredno složeni, prevedeni na engleski jezik, da prihvatite moj zahtev da se uvedu kao dokazni predmeti.

SUDIJA ROBINSON: Da, sledeći tabulatori se uvrštavaju u spis: 1, 2, 3, 12, 25 u vezi sa poglavljem 19, 30 i 31. Tu je i članak Ivana Kristana u listu "Socijazam". Da li ste i to želeli?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, da svakako.

SUDIJA ROBINSON: U redu, to se uvrštava u spis.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Koji je dokazni broj?

sekretar: To će da bude D303. Tabulator 32.

TUŽILAC NAJS: To nije ranije uvršteno u spis i u ovom trenutku ne postoji prevod. Pretpostavljam da to uvrštavamo u spis pod uobičajenim uslovima?

SUDIJA ROBINSON: Da, ono šta nema prevod će, zasada, da bude označeno za identifikaciju, dok se ne prevede.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Gospodine Robinson, ja razumem da jedino ovaj članak iz "Socijalizma" Ivana Kristana nema prevod, ovaj koji ste dobili. Sve ovo ostalo ima prevod?

SUDIJA ROBINSON: Da, da. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro, idemo dalje. Gospodine Šešelj, svedok Fehim Eljšani (Fehim Elshani), on je svedočio ovde februara 2002. godine, to je transkript stranica 838 ... Dakle, on je izjavio da su tokom rata na Kosovu srpske snage izdale saopštenje da ukoliko budu napadnuti od strane NATO, oni će se osvetiti na teritoriji Kosova, misleći na albansku poulaciju i da to nisu izjavile srpske snage već srpska Vlada preko lidera u saopštenjims za štamu. Vi ste tada bilo potpredsednik Vlade. Da li je ovo šta je ovaj svedok izjavio, tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To apsolutno nije tačno, uostalom celokupna domaća i svetska javnost je redovno pratila sva saopštenja Vlade i tu je očigledno jasno da je reč o notornoj laži. Nikada takvo saopštenje nije izdato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala vam. Svedok Mahmut Bakali (Mahmut Bakalli), naveo je ljude koji nisu bili spremni za pregovore, između ostalih Tomislava Nikolića, kako on kaže, "potpredsednika Šešeljeve Srpske radikalne stranke". Da li je ovo tačno? On je svedočio 18. februara 2002. godine i to se nalazi na stranici transkripta 538. Dakle da je vaš zamenik Tomislav Nikolić spadao u

ljude koji nisu bili spremni za pregovore.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je, takođe, apsolutno netačno, Tomislav Nikolić je, takođe, bio član delegacije Vlade Srbije i više puta je zajedno sa delegacijom putovao na Kosovo u Prištinu u želji da započnu pregovori sa albanskim političkim partijama, na žalost svaki put neuspešno. Ali koliko su vam pouzdane izjave Mahmuta Bakalija, možete se uveriti iz činjenice da je Mahmut Bakali i Zorana Đinđića nekoliko dana pred Đinđićevo ubistvo nazvao srpskim nacionalistom. I to najopasnijim srpskim nacionalistom. Može misliti Zorana Đinđića nazvati srpskim nacionalistom. To su objavile sve beogradska novine nekoliko dana pred Đinđićevu smrt.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Agron Beriša (Agron Berisha) je naveo da je čuo da je Šešelj rekao da će proterati sve Albance preko Prokletija. To je na stranici transkripta 965, a svedočio je 26. februara 2002. godine

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutno netačno. Vi ste ovde već videli citat iz mog govora gde sam ja rekao: "Albanski emigranti koji nemaju naše državljanstvo, a deluju sa separatističkih pozicija" da moraju biti proterani što bi uradila svaka država na svetu sa emigrantima koji nisu stekli njeno državljanstvo, a deluju protiv njenih egzistencijalnih interesa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, on je ovde specifično rekao da ste rekli da ćete ih proterati preko Prokletija (Bjeshket e Nemura).

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa slušajte, to može biti jedna stilska figura. Prokletije su najviša planina, pa možda najviše planinarenja ima kad se ide preko Prokletija, ali, u svakom slučaju, suština njegove izjave je apsolutno netačna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E onda on kaže na stranici 967, odnosi se na njegovo svedočenje od tog istog dana, da je čuo iz Šešeljevih reči da je postojao plan specijalno smišljen za nas "i bili smo uplašeni za naše živote zato što smo mi bili samo civili zatvoreni u svojim kućama." Tada je na moje pitanje 26. februara da li zna gde

je Šešelj izjavio da će proterati Albance preko Prokletija, odgovorio da ne zna i da se ne seća, da je to čuo na televiziji ili je pročitao u novinama, ili je to čuo od nekoga da da nije siguran da li se to odnosilo na Albance ili na OVK. Molim vas da to prokomentarišete. To je stranica transkripta 1.023.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa očigledno oni koji su instruisali tog svedoka Tužilaštva da lažno svedoči, nisu ga dobro instruisali pa se on jadan sam zbunio tu i nije znao, u stvari, šta bi svedočio, šta bi rekao. To je toliko bemisleno i konfuzno da ne vredi nikakav komentar, ali da je neistina, to je očigledno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa sad ovde imamo nešto vrlo specifično. To je svedok Ndrec Konaj (Ndrec Konaj) koji je svedočio 25. aprila 2002. godine, a stranica je transkripta 3.788. On je izjavio da je poznato da su policijska vozila pratila Šešeljev konvoj gde je jedno od ovih vozila ušlo na put na raskršu Goraždevc (Gorazhdec) i Lođa (Loxha), sećate se Lođa je predgrađe Peći i tamo su sreli neku decu koja su se igrala loptom i onda su maltretirali tu decu i tada je ubijen Tahir Šaljaj (Tahir Shalaj) ili Halaj, tog istog dana.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam već reko prilikom mog boravka na neuralgičnim tačkama na Kosovu i Metohiji u toku leta 1998. godine, da sam bio i u Peći i u Goraždevcu koje se nalazi na domak Peći. Istina je da je u mojoj pratnji bilo i policijsko vozilo ali je istina da za sve vreme mog boravka tadašnjeg na Kosovu i Metohiji, nije apsolutno nikakvog incidenta bilo. I ovo sve ostalo svedok izmišlja. Da li je u tom trenutku negde na nekom drugom mestu daleko od mene zaista neko i poginuo, ja sada ne bih mogao da vam kažem, ali znam sigurno da nikakvog incidenta nije bilo koji je vezan za moju posetu. Čak ni ružnu reč ni jednu nigde nisam čuo, meni upućenu. Niti je moja pratnja bilo kome uputila. A vozilo policijsko je, zaista, išlo ispred nas, verovatno je jedno vozilo bilo iza nas. Ja sam poveo i grupu novinara sa sobom kao što sam to obično radio prilikom takvih putovanja, jer putovanje je imalo jedan političko-propagandni karakter, putovanje u svrhu ubeđivanja da se odustane od teroristički dejstava, da se traži mirovno rešenje i tako dalje. A obilazio sam i najugroženija srpska naselja da bih ohrabrio tamošnje stanovništvo da se

ne iseljava u Srbiju, jer u jednom trenutku stanovnici Goraždevca koje je čisto srpsko selo, okružano sa svih strana albanskim selima, pretili su da će zbog lične i kolektivne nesigurnosti da se isele u Srbiju, u ostatak Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zaštićeni svedok K-5, izavio je 27. maja 2002. godine, to je stranica transkripta 5.549 da su postojale paravojne grupe na Kosovu koje su pripadale, kako on kaže, "Šešelju" i koje u bile nazivane "Beli orlovi". Da li je ovo tačno, gospodine Šešelju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, ja nisam imao nikada nikave paravojne grupe, drugo nikada nikakve veze nisam imao ni sa kakvim Belim orlovima, a u toku celog rata na Kosovu i Metohiji, pa i pre toga, u vreme obračuna sa albanskim terorističkim bandama, na Kosovu i Metohiji nije bilo apsolutno nikakvih srpskih paravojskih formacija. Vlada Srbije je tu vodila jasnu i odlučnu politiku. Pojavu, eventualnu, paravojskih formacija, svim sredstvima, u svakom trenutku, moramo sprečiti. Bilo je tu negativnih iskustava u vreme rata za Srpsku Krajinu i u vreme građanskog rata u Bosni i Hercegovini i sa izvesnim paravojskim formacijama. Mi smo hteli da se to negativno iskustvo apsolutno ni na koji način ne ponovi. I na Kosovu zaista nije bilo nikavih paravojskih formacija. Na Kosovu su od strane države delovale samo Vojska Jugoslavije i policija Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li imate neku predstavu zašto se upotrebljava ovaj izraz "Beli orlovi"? Da li je uopšte ikada taj izraz upotrebljen za vašu stranku, dobrovoljce vaše stranke ili u bilo kojoj drugoj, da li postoji neka veza između tog izraza "Beli orlovi" i vaše stranke?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U prethodnim ratovima pojavljivala se izvesna paravojsna organizacija malog broja članova pod nazivom "Beli orlovi", ali Srpska radikalna stranka s njima apsolutno nikakve veze nije imala. Mi smo se uvek distancirali od takvih i sličnih paravojskih organizacija, smatrajući da oni nanose najveću štetu srpskom narodu i da je njihov osnovni motiv u ratu pljačka, lična i grupna korist, a ne borba za nacionalne interese i za slobodu srpskog naro-

da. Dakle, apsolutno s njima nije bilo nikakve veze. Ali na Kosovu se nikad nisu ni pojavljivali. Bilo je tvrdnji, čak u zapadnim medijima jedno vreme su nas bombardovali, da je na Kosovu Arkan sa svojom Srpskom dobrovoljačkom gardom, međutim Arkan je sve vreme rata proveo u hotelu "Hayat" u Beogradu na očigled stranih novinara, ogromnog broja stranih novinara koji su bili smešteni u tom istom hotelu. Apsolutno nikavih paravojnih formacija u to vreme, sa srpske strane, na Kosovu i Metohiji nije bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Šukri Buja (Shukri Buja), na pitanje da li je bio izenađen napadom policije na Račak, odgovorio je negativno. I to je obrazložio time što je bilo upozorenja i signala o dolasku Vojislava Šešelja i usled aktivnosti Crne ruke. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To za Crnu ruku je, takođe, čista izmišljotina. Postojala je jedna organizacija koja se zvala Crna ruka, ali pre nekih skoro stotinu godina. To su pučisti protiv kralja Aleksandra Obrenovića koji su kralja i kraljicu ubili 1903. godine i doveli do dinastičkog prevrata u Srbiji: umesto Obrenovića došla je dinastija Karađorđevića. I taj Apis je suđen u "Solunskom procesu" negde pred kraj Prvog svetskog rata, pod optužbom da se spremao da ubije i tadašnjeg regenta Aleksandra Karađorđevića. To je potpuna izmišljotina. Nikad se ni jedna paravojna organizacija pod nazivom Crna ruka nije pojavljivala ni na jednom prostoru bivše Jugoslavije u vreme ratova koji su tamo vođeni. Apsolutno tako nešto nije postojalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Šukri Buja ...

SUDIJA BONOMI: U transkriptu stoji "1993. godina". Da li ste vi rekli 1993. godina ili 1903. godina?

SVEDOK ŠEŠELJ: 1903. 1903. godine je došlo do dinastičke smene u Srbiji ubistvom kralja i kraljice. Vojnim pučem, zapravo. Grupa oficira se organizovala u tajnu organizaciju Crna ruka. Rekao sam

prethodno pre više od sto godina da je to bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Šukri Buja, izjavio je, to je na stranici transkripta 6.421, 6. juna 2002. godine, da se mogu pronaći snimci Radio-televizije Srbije koji pokazuju Šešelja u vojnoj uniformi kako vrši inspekciju svojih jedinica kao što je bio slučaj sa Arkanom. Da li je ovo tačno? Dakle, budite, molim vas, precizni. Prvo, recite, jeste li vi imali neke svoje jedinice i drugo, da li ste vi ikad vršili inspekciju nekih svojih jedinica?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, nikakve svoje jedinice nikad nisam imao. U vreme ratova za Srpsku Krajinu i na početku rata, građanskog rata u Bosni i Hercegovini, Srpska radikalna stranka je imala svoje dobrovoljce, ali isključivo u sastavu Jugoslovenske narodne armije, dakle jedine legalne vojne sile na prostoru bivše Jugoslavije. Na Kosovu i Metohiji, nikada nismo imali nikakve dobrovoljce Srpske radikalne stranke. Članovi naše partije, kao vojni obveznici mobilisani su u vojne jedinice. Čak jedan naš narodni poslanik je poginuo kao kapetan I klase i rezervista Vojske Jugoslavije u toku rata na Kosovu i Metohiji. Međutim, nikavih organizacija i nikavih dobrovoljaca nismo prikupljali. Ako je bilo dobrovoljaca na području Kosova i Metohije, oni su se direktno, samoinicijativno uključivali u odgovarajuće vojne jedinice, odnosno jedinice Vojska Jugoslavije. A ja sam uniformu jedno vreme nosio obilazeći ratne položaje u toku rata za Srpsku Krajinu u vreme dok je postojala SFRJ. I po Ustavu i zakonu bivše SFRJ, svaki građanin smatrao se pripadnikom oružanih snaga ako je organizovano, s oružjem u rukama, borio se protiv neprijatelja. Čim je došlo do raspada Jugoslavije, do međunarodnog pravnog priznanja, prvo Slovenije i Hrvatske, potom Bosne i Hercegovine i tako dalje, ja sam prestao da nosim uniformu prilikom obilaska srpskih snaga na raznim ratištima, a veoma četo sam putovao u njihov obilazak.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prekinućemo sa radom za danas. Nastavljamo sutra u 9.00.